

INFORME 18/2013

Àrea de Continguts

Barcelona, 27 de març de 2013

**La representació de la gent gran
a la televisió.
Informe sobre la diversitat i la igualtat**

ÍNDEX

1.	Mètode d'estudi	9
1.1	Objecte de l'informe.....	11
1.2	Disseny de l'estudi.....	11
1.3	Mostra.....	12
1.3.1	Teleinformatius	12
1.3.2	Altres programes de no-ficció.....	13
1.3.3	Programes de ficció.....	14
1.4	Definició de conceptes	15
1.5	Definició dels eixos de diversitat	20
1.6	Estructura de l'informe	22
2.	Presència de les persones grans en els teleinformatius.....	25
2.1	Actors per edats	25
2.2	Temps de paraula.....	27
2.3	Origen percebut de les persones grans	29
2.4	Procedència de les persones grans	31
2.5	Diversitat funcional	33
2.6	El rol social de les persones grans.....	34
2.6.1	Actors polítics i actors socials	34
2.6.2	Agrupacions d'actors socials.....	36
2.6.3	Agrupacions d'actors socials i variable sexe.....	38
2.6.4	Altres actors. Subagrupacions	40
2.6.5	Actors culturals. Subagrupacions.....	42
2.7	Temàtica de la intervenció de persones grans en els teleinformatius	43
3.	Presència de les persones grans en altres programes de no-ficció. Debats i entrevistes ..	51
3.1	Actors per edat	51
3.2	Origen percebut de les persones grans	53
3.3	Procedència de les persones grans	54
3.4	Diversitat funcional	56
3.5	El rol social de les persones grans.....	57
3.5.1	Actors polítics i socials	57
3.5.2	Agrupacions d'actors socials.....	58
3.5.3	Agrupacions d'actors socials i variable sexe.....	60
3.5.4	Actors culturals. Subagrupacions.....	62

3.5.5	Altres actors. Subagrupacions	64
3.6	Síntesi de la diversitat en relació amb les persones grans en els altres programes de no-ficció. Debats i entrevistes	66
4.	Presència de les persones grans en els programes de ficció.....	73
4.1	Edat i sexe de les persones grans	73
4.2	Orientació sexual de les persones grans	75
4.3	Tipus de personatge de les persones grans	76
4.4	Origen percebut de les persones grans	79
4.5	Procedència de les persones grans	79
4.6	Diversitat funcional de les persones grans	79
4.7	Rol social de les persones grans	80
4.7.1	Agrupacions.....	80
4.7.2	Malaltia de les persones grans.....	83
4.7.3	Problemàtica social de les persones grans	85
4.7.4	Llengua de comunicació de les persones grans	86
4.8	Síntesi de la diversitat en relació amb les persones grans en els programes de ficció	88
5.	La representació de les persones grans a la televisió. Conclusions	91
5.1	Introducció	91
5.2	Dades demogràfiques de Catalunya	91
5.3	La presència de les persones grans a la televisió	92
5.4	Sexe	93
5.5	Origen percebut i procedència	95
5.6	Diversitat funcional	96
5.7	El rol de les persones grans en la programació de no-ficció (teleinformatius i debats i entrevistes)	97
5.8	El rol de les persones grans en la programació de ficció.....	100

Índex de quadres

- Quadre 1. Teleinformatius. Nombre d'inserts (de totes les edats) analitzats per canal
- Quadre 2. Altres programes de no-ficció. Intervencions d'actors (de totes les edats) en debats i entrevistes i programes analitzats
- Quadre 3. Programació de ficció. Emissions i personatges analitzats
- Quadre 4. Definició de les agrupacions d'actors socials
- Quadre 5. Definició de les subagrupacions de les agrupacions no polítiques
- Quadre 6. Definició dels eixos d'anàlisi
- Quadre 7. Actors per edat aparent i sexe. Nombre d'inserts
- Quadre 8. Temps de paraula dels actors segons l'edat
- Quadre 9. Durada mitjana de l'insert per edat i sexe
- Quadre 10. Persones grans segons la variable *origen percebut*. Nombre d'inserts
- Quadre 11. Origen de les persones grans percebudes com no blanques. Nombre d'inserts
- Quadre 12. Persones grans immigrades i no immigrades. Nombre d'inserts
- Quadre 13. Procedència de les persones grans i de totes les edats. Nombre d'inserts.
- Quadre 14. Persones grans amb discapacitat. Nombre d'inserts
- Quadre 15. Persones grans. Actors polítics i socials. Nombre d'inserts.
- Quadre 16. Persones grans. Actors polítics i actors socials segons la variable sexe. Nombre d'inserts
- Quadre 17. Persones grans. Agrupacions d'actors socials. Nombre d'inserts
- Quadre 18. Persones grans. Agrupacions d'actors socials segons la variable sexe. Nombre d'inserts.
- Quadre 19. Persones grans. Agrupació *altres* segons la variable sexe. Nombre d'inserts
- Quadre 20. Persones grans. *Actors culturals* segons la variable sexe. Nombre d'inserts
- Quadre 21. Insertos de persones grans segons la temàtica de la informació
- Quadre 22. Síntesi de la diversitat en relació amb les persones grans en els teleinformatius. Primer semestre de 2012
- Quadre 23. Actors per edat aparent i sexe. Freqüència d'intervencions
- Quadre 24. Persones grans segons la variable *origen percebut*. Freqüència d'intervencions
- Quadre 25. Persones grans percebudes com no blanques. Origen. Freqüència d'intervencions
- Quadre 26. Persones grans immigrades i no immigrades. Freqüència d'intervencions
- Quadre 27. Persones grans i de totes les edats. Procedència de les persones immigrades. Freqüència d'intervencions
- Quadre 28. Persones grans amb discapacitat. Freqüència d'intervencions
- Quadre 29. Persones grans. Actors polítics i socials. Freqüència d'intervencions
- Quadre 30. Persones grans. Actors polítics i socials segons la variable sexe. Freqüència d'intervencions
- Quadre 31. Persones grans. Agrupacions d'actors socials. Freqüència d'intervencions

Quadre 32. Persones grans. Agrupacions d'actors no polítics segons la variable sexe. Freqüència d'intervencions

Quadre 33. Persones grans. Actors culturals. Freqüència d'intervencions

Quadre 34. Persones grans. Agrupació *Altres*. Freqüència d'intervencions

Quadre 35. Síntesi de la diversitat en relació amb les persones grans en debats i entrevistes en els altres programes de no-ficció i comparativa amb el total de la mostra. Primer semestre de 2012

Quadre 36. Personatges segons les variables *edat aparent* i *sexe*

Quadre 37. Persones grans i de totes les edats segons la variable *orientació sexual*

Quadre 38. Persones grans i de totes les edats segons el tipus de personatge

Quadre 39. Persones grans. Descripció dels personatges principals

Quadre 40. Persones grans i de totes les edats segons la variable *origen percebut*

Quadre 41. Persones grans i de totes les edats immigrades i no immigrades

Quadre 42. Persones grans i de totes les edats segons la variable *diversitat funcional*

Quadre 43. Persones grans i de totes les edats segons la variable *agrupació*

Quadre 44. Dones i homes grans segons la variable *agrupació*

Quadre 45. Dones i homes grans. Categorització de l'agrupació altres per ocupacions

Quadre 46. Persones grans i de totes les edats segons la variable *malaltia*

Quadre 47. Dones i homes grans. Categorització de la variable *malaltia*

Quadre 48. Persones grans i de totes les edats segons la variable *problemàtica social*

Quadre 49. Persones grans i de totes les edats segons la variable *llengua de comunicació*

Quadre 50. Síntesi de la diversitat en relació amb les persones grans en els programes de ficció i comparativa amb el total de la mostra. Primer semestre de 2012

Índex de figures

- Figura 1. Actors segons la variable *edat aparent*. Nombre d'inserts
- Figura 2. Persones grans. Homes i dones. Percentatge d'inserts
- Figura 3. Distribució dels actors en funció de l'edat i el sexe. Percentatge d'inserts
- Figura 4. Temps de paraula dels actors segons l'edat
- Figura 5. Durada mitjana de l'insert per edat i sexe
- Figura 6. Persones grans i de totes les edats segons l'origen percebut. Nombre d'inserts
- Figura 7. Persones grans i de totes les edats immigrades i no immigrades. Percentatge d'inserts
- Figura 8. Persones grans i de totes les edats. Actors polítics i socials. Percentatge d'inserts
- Figura 9. Persones grans. Agrupacions d'actors socials. Percentatge d'inserts
- Figura 10. Persones grans i de totes les edats. Agrupacions d'actors socials. Percentatge d'inserts
- Figura 11. Persones grans. Actors socials segons la variable sexe. Percentatge d'inserts
- Figura 12. Persones grans. Agrupació segons la variable sexe. Percentatge d'inserts
- Figura 13. Persones grans. Agrupació *altres* segons la variable sexe. Percentatge d'inserts
- Figura 14. Persones grans. *Actors culturals* segons la variable sexe. Percentatge d'inserts
- Figura 15. Persones grans. Temàtica de la informació. Percentatge d'inserts
- Figura 16. Actors segons la variable edat aparent
- Figura 17. Persones grans. Homes i dones
- Figura 18. Distribució dels actors en funció de l'edat i el sexe
- Figura 19. Persones grans i de totes les edats segons l'origen percebut
- Figura 20. Persones grans i de totes les edats immigrades i no immigrades
- Figura 21. Persones grans i de totes les edats. Actors polítics i socials
- Figura 22. Persones grans. Agrupacions d'actors no polítics
- Figura 23. Persones grans i de totes les edats. Agrupacions d'actors no polítics
- Figura 24. Persones grans. Actors no polítics segons la variable sexe
- Figura 25. Persones grans. Agrupació segons la variable sexe
- Figura 26. Persones grans. Actors culturals
- Figura 27. Persones grans. Agrupació *Altres*
- Figura 28. Personatges segons la variable edat aparent
- Figura 29. Persones grans segons la variable sexe
- Figura 30. Edat i sexe dels personatges
- Figura 31. Persones grans i de totes les edats segons la variable *orientació sexual*
- Figura 32. Persones grans i de totes les edats segons el tipus de personatge
- Figura 33. Persones grans segons la variable *agrupació*
- Figura 34. Persones grans i de totes les edats segons la variable *agrupació*
- Figura 35. Dones i homes grans segons la variable *agrupació*
- Figura 36. Persones grans i de totes les edats segons la variable *malaltia*

Figura 37. Dones i homes grans. Categorització de la variable *malaltia*

Figura 38. Persones grans i de totes les edats segons la variable *problemàtica social*

Figura 39. Persones grans i de totes les edats segons la variable *llengua de comunicació*

Figura 40. Presència de les persones grans en la programació

Figura 41. Relació entre les variable *sexe* i *edat* en totes les tipologies

Figura 42. El rol de les persones grans als teleinformatius (els percentatges es refereixen al 100% de les persones grans)

Figura 43. El rol de les persones grans als debats i entrevistes (els percentatges es refereixen al 100% de les persones grans)

Figura 44. La imatge de les persones grans. Trets principals

1. Mètode d'estudi

1.1 Objecte de l'informe

L'informe analitza la representació de les persones grans a les emissions de televisió a Catalunya durant el primer semestre de l'any 2012.

Aquest informe s'inscriu en el marc de l'estudi de la diversitat i la igualtat a la televisió que té per objectiu examinar en quina mesura la televisió reflecteix la realitat i la diversitat de la societat catalana.

L'estudi es concreta en els eixos de diversitat següents:

- Sexe
- Orientació sexual
- Origen
- Edat
- Diversitat funcional
- Rol social

1.2 Disseny de l'estudi

L'anàlisi estableix unitats i eines d'anàlisi diverses en funció de la tipologia dels programes:

a) Teleinformatius

S'aborda la presència de les persones grans expressada en freqüència d'aparicions d'inserts i, secundàriament, en temps de paraula. També s'assenyala el context informatiu de les notícies en les quals intervenen els actors.

b) Altres programes de no-ficció

S'analitza la freqüència d'intervencions de les persones grans en els debats i en les entrevistes emesos en aquests espais.

c) Ficció

Inclou una anàlisi dels personatges que apareixen com a persones grans en els programes de ficció de producció pròpia (entesa en els termes que defineix la

Llei 22/2005, de la comunicació audiovisual de Catalunya¹) del prestador que els emet.

1.3 Mostra

S'analitza programació emesa durant el primer semestre del 2012. L'aproximació metodològica és diferent en funció de la tipologia de les emissions. Així, s'han definit tres subconjunts de programació: teleinformatius, altres programes de no-ficció i programes de ficció.

En conjunt s'han analitzat:

- 4.431 inserts emesos en teleinformatius.
- 2.690 intervencions d'actors en debats o entrevistes que es corresponen a 783 emissions de programes.
- 357 personatges de ficció de 169 episodis.

Aquestes xifres inclouen els inserts, les intervencions i els personatges de persones grans i els de la resta d'edats.

1.3.1 Teleinformatius

La mostra inclou els teleinformatius de TV3, TVE a Catalunya, 8tv i Barcelona TV durant el primer semestre del 2012. La determinació de les unitats d'anàlisi a estudiar (les persones que apareixen amb un insert en el teleinformatiu) es realitza a partir d'un mostreig de les unitats de context (les notícies). Aquest procés es realitza en fases:

1. Eliminació dels blocs de titulars i de resum, de la informació d'esports, de la informació de serveis (meteorologia, trànsit i borsa) i de la informació internacional.
2. Sobre la selecció esmentada al punt 1, s'ha definit una mostra aleatòria estratificada per canal, amb una fiabilitat del 99,9% (per a un error màxim admissible del 5%).

¹ Continguts audiovisuals en què la iniciativa i la responsabilitat de l'enregistrament, o bé la propietat o els drets d'explotació, correspon al prestador de serveis de comunicació audiovisual que els difon.

Quadre 1. Teleinformatius. Nombre d'inserts (de totes les edats) analitzats per canal

Canal	Nombre d'inserts
TV3	1.058
TVE a Catalunya	1.340
8tv	868
BTV	1.165
Total	4.431

1.3.2 Altres programes de no-ficció

Inclou la programació de no-ficció dels canals d'abast català TV3, 33 i 8tv emesos durant el primer semestre del 2012. Concretament, s'hi analitzen tots els espais corresponents a les tipologies *altres informatius*, *magazins d'entreteniment*, *programes d'accés social*, *formatius*, *divulgatius*, *documentals* i *religiosos* que tenen una relació temàtica respecte de l'estudi de la diversitat i la igualtat en la societat catalana.²

La mostra inclou les redifusions de programes emesos en un canal diferent, però no les que s'emeten en el mateix canal.

Quadre 2. Altres programes de no-ficció. Intervencions d'actors (de totes les edats) en debats i entrevistes i programes analitzats

Canal	Títol del programa	Nombre de programes	Nombre d'actors
TV3	<i>Àgora</i>	21	61
	<i>Banda ampla</i>	10	57
	<i>Divendres</i>	118	425
	<i>Els matins</i>	121	1.124
	<i>Signes dels temps</i>	22	60
	<i>Terreny personal</i>	10	42
	<i>Tot un món</i>	44	44
33	<i>Ànima</i>	24	54
	<i>Generació digital</i>	14	27
	<i>L'ofici de l'artista</i>	1	6
	<i>Millennium</i>	23	102
	<i>Parlament</i>	24	19
	<i>Sala 33</i>	25	37
	<i>Singulars</i>	25	28
	<i>Valor afegit</i>	26	24
	<i>Via llibre</i>	23	80
	<i>8 al dia</i>	125	448
8tv	<i>Arucitys</i>	127	52
Total		783	2.690

² D'aquesta manera quedaran fora de la mostra tant els espais de reportatges sobre fets polítics a altres parts del món com els documentals sobre els hàbitats naturals.

1.3.3 Programes de ficció

Comprèn la ficció de producció pròpia, entesa en els termes que defineix la Llei 22/2005 de la comunicació audiovisual de Catalunya,³ de TV3, 33, 3XL i 8tv. L'anàlisi s'ha restringit a la producció pròpia, atès que és la que permet al prestador intervenir directament en la creació de l'obra per introduir-hi elements de promoció de la diversitat, ja sigui en les trames argumentals o en els personatges. S'hi inclouen les pel·lícules per a televisió, les minisèries de televisió i les sèries de televisió amb actors. Cal indicar que la mostra no inclou les sèries de televisió d'animació, ja que requereixen una aproximació metodològica diferent.

La mostra inclou els programes emesos durant el primer semestre del 2012, tot i que, per tal d'oferir una visió completa de les trames argumentals i del personatges, l'anàlisi s'estén a les emissions del segon semestre d'aquestes obres. A més, s'ha definit una mostra en funció de la periodicitat d'emissió de les obres:

- emissions úniques: totes les emissions;
- emissions seriades d'emissió setmanal: totes les emissions;
- emissions seriades d'emissió diària: un episodi per setmana seleccionat de manera consecutiva;
- emissions seriades d'emissió diària que poden incloure redifusions de més d'un capítol per dia: un de cada cinc capítols.

Quadre 3. Programació de ficció. Emissions i personatges analitzats

Canal	Programa	Periodicitat	Emissions analitzades	Personatges
TV3	<i>Germanes</i>	Emissió única		8
	<i>Gran Nord</i>	Setmanal	13	26
	<i>Kubala, Moreno i Manchón</i>	Setmanal	23	118
	<i>La Riera</i>	Diària	40	69
	<i>Tornarem</i>	Minisèrie (dos dies)	2	9
	<i>Des del balcó</i>	Minisèrie (tres dies)	6	19
	<i>Ermessenda</i>	Minisèrie (emissió única)	2	20
	<i>Ventdelplà</i>	Diària	34	55
3xl	<i>Món 3XL</i>	Setmanal	26	13
	<i>Jet lag</i>	Diària	16	12
	<i>L'un per l'altre</i>	Diària	6	8
Total			169	357

³ Continguts audiovisuals en què la iniciativa i la responsabilitat de l'enregistrament, o bé la propietat o els drets d'explotació, corresponen al prestador de serveis de comunicació audiovisual que els difon.

1.4 Definició de conceptes

Persona gran

A l'efecte d'aquest informe, s'entén per *gran* la persona a partir de 65 anys d'edat. Els actors i els personatges han estat catalogats com a persones grans per la seva aparença o quan el programa els donava aquesta consideració (mitjançant la veu en *off* i/o el grafisme), quan l'edat de la persona en qüestió va poder ser documentada o bé quan el contingut de la informació indicava que es tractava d'una persona gran.

Actor

Personatge que apareix en el mitjà audiovisual en un teleinformatiu, com a participants en un debat o com a subjecte d'una entrevista.

Freqüència d'aparicions

Aparició dels actors amb temps de paraula en un teleinformatiu, com a participants en un debat o com a subjectes d'una entrevista.

Temps de paraula

Temps resultant de la suma total de la durada de les seqüències on un actor intervé, com a subjecte, fent un insert (inserció d'imatges i veu d'un actor sense que hi intervingui cap mena de locució per part del mitjà) en un teleinformatiu.

Agrupacions d'actors

Categories que classifiquen els actors i els personatges de ficció en funció del paper que desenvolupen en cadascuna de les seves intervencions. Se'n distingeixen dos grans tipus: les agrupacions d'actors polítics i les agrupacions d'actors socials (no polítiques).

- **Agrupacions d'actors polítics**

Inclou dues categories d'agrupacions: les d'actors polítics institucionals (per exemple, Govern de Catalunya, Administració de l'Ajuntament de Barcelona i Govern de les administracions locals catalanes) i les de partits (qualsevol coalició, partit o agrupació electoral d'àmbit català i de la resta d'Espanya).

- **Agrupacions d'actors socials**

Aquests actors s'agrupen al voltant de les categories següents:

Quadre 4. Definició de les agrupacions d'actors socials

Agrupació	Definició
Actors culturals	Actors que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció com a creadors o gestors de manifestacions culturals (inclosa la cultura tradicional)
Actors del món sanitari	Actors que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció en qualitat de professionals del món de la medicina tradicional. S'aplica al personal mèdic i sanitari del sector públic i privat i inclou l'atenció veterinària.
Actors econòmics	Actors que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció pel fet de desenvolupar una activitat econòmica determinada. S'aplica a les persones directives d'empreses i als propietaris d'empreses o negocis a petita o a gran escala. S'hi inclouen les persones treballadores autònomes.
Actors esportius	Actors que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció vinculats professionalment al món de l'esport.
Associacions de veïns i veïnes	Actors que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció com a membres d'associacions de veïns i veïnes.
Associacions i col·lectius professionals	Actors associats que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció en representació del col·lectiu al qual pertanyen per raó de la seva activitat professional.
Església catòlica	Actors que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció en representació de la jerarquia eclesiàstica de l'Estat espanyol
Religions i esglésies no catòliques	Actors que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció com a representants de qualsevol estructura religiosa altra que la catòlica.
Persones expertes	Actors que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció en qualitat d'especialistes en una matèria determinada i que no s'adscriuen a altres agrupacions específiques.
Món associatiu	Actors que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció en representació d'un col·lectiu associat per motius diversos (assistència social, cultura i lleure, ensenyament, foment i defensa dels drets cívics i socials, ecologia, salut, etc.).
Sindicats	Actors que, en el marc de la notícia, en el programa o en l'espai de ficció, actuen com a membres d'una organització sindical.
Organitzacions empresarials	Actors que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció en representació d'un col·lectiu d'empresaris o d'empreses, independentment de les dimensions de l'empresa o del sector econòmic al qual pertanyi.
Universitat i ensenyament	Actors que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció pel fet d'estar relacionats amb el món de l'ensenyament i de l'educació. S'aplica als ensenyants formals i no formals (monitors de tallers, d'esplais, etc.) tant del sector públic com del privat.
Altres (àmbit personal)	Actors ocasionals que intervenen en la notícia, en el programa o en l'espai de ficció des del seu àmbit personal i com a part implicada en els fets narrats, però que no es poden incloure en cap altra agrupació. Aquests actors són part interessada en els fets, com ara veïns afectats per un incendi, usuaris afectats per retards en els transports, persona afectada d'una malaltia de la qual parla la notícia, etc.

Les agrupacions d'actors socials s'han dividit en subagrupacions en funció de l'activitat que realitzen i de l'àmbit de referència.

Quadre 5. Definició de les subgrupacions de les agrupacions no polítiques

Agrupació no política	Subgrupació	Definició
Actors culturals	Arts escèniques i audiovisuals	Creadors o gestors culturals del món del teatre, la dansa, el cinema, el circ i la màgia
	Arts plàstiques	Creadors o gestors culturals en l'àmbit de la pintura, l'escultura, el dibuix, la il·lustració, la fotografia, la ceràmica i les arts gràfiques
	Cultura popular	Persones artesanes d'oficis tradicionals quan apareixen en funció del seu llegat cultural (no activitat econòmica)
	Gastronomia	Persones dedicades al món de la gastronomia
	Literatura	Escriptors i escriptores de ficció
	Assaig	Autors d'obres de no-ficció
	Mitjans de comunicació	Persones del món del periodisme (televisió, ràdio i premsa)
	Moda	Creadors de moda (dissenyadors i models)
	Música	Creadors o gestors culturals relacionats amb la música (inclou l'òpera)
	Altres	--
Actors del món sanitari	Metge/essa	
	Infermer/a	
	Farmacèutic/a	
	Veterinari/a	
Actors econòmics	Persones propietàries/directives petita i mitjana empresa	Amb referència a les empreses de menys de 250 persones treballadores. Inclou les persones autònomes ⁴
	Persones propietàries/directives grans empreses	Amb referència a les empreses de més de 250 persones treballadores
Persones expertes	Camp científic o tècnic	Disciplines relacionades amb les ciències experimentals
	Camp humanístic	Disciplines relacionades amb les ciències humanes
	Altres	
Món associatiu	Associacions sociosanitàries	Associació la finalitat de la qual és promoure l'assistència social i/o la salut
	Associacions de dones	Associació la finalitat de la qual és promoure la igualtat entre dones i homes i lluitar contra la discriminació per raó de sexe
	Associacions de solidaritat i de cooperació internacional	Associació la finalitat de la qual és la sensibilització i la solidaritat amb persones i col·lectius de la nostra societat o de la resta del món i la cooperació internacional
	Associacions de cultura i lleure	Associació la finalitat de la qual és promoure activitats, informació o formació en el camp del lleure i de la cultura
	Associacions ecologistes	Associació la finalitat de la qual és l'ordenació de l'espai natural i l'ús racional dels recursos naturals
	Moviments civopolítics	Associació la finalitat de la qual és el foment i la defensa dels drets cívics i socials de les persones ciutadanes

⁴ Font: definició de pime que estableix la CE en la Recomanació de 6/5/2003.

Agrupació no política	Subagrupació	Definició
	Associacions educatives	Associació la finalitat de la qual és la promoció de l'ensenyament, la formació i la investigació.
Sindicats	Estructura directiva	Persones que pertanyen a l'organigrama d'una organització sindical
	Persona sindicada	Persones que representen un sindicat en la informació o en el programa, bé com a membre d'un comitè d'empresa, bé com a afiliat.
Universitats i ensenyament	Ensenyant d'educació universitària	
	Ensenyant d'educació no universitària	
	Ensenyant d'educació no reglada	
Altres (àmbit personal)	Persona que exerceix els seus drets ciutadans	Persona que intervé en el programa o en la informació exercint, defensant o reclamant els seus drets socials i polítics.
	Familiar de	Persona que intervé en el programa o en la informació com a familiar de l'objecte de la informació
	Persona afectada per un succés	Persona que intervé en el programa o en la informació com a afectada per un succés de caire natural, un accident, un fet delictiu, etc.
	Persona que assisteix a un acte públic	Persona que intervé en el programa o en la informació com a espectadora d'un espectacle cultural, d'un esdeveniment esportiu, d'una festa tradicional, etc.
	Persona consumidora	Persona que intervé en el programa o en la informació com a compradora o usuària de serveis no públics, en relació amb aspectes del consum, etc.
	Persona usuària de serveis públics	Persona que intervé en el programa o en la informació com a usuària de serveis públics en sentit ampli (excepte sanitat).
	Persona receptora de serveis sanitaris	Persona que intervé en el programa o en la informació com a usuària dels serveis sanitaris, públics i privats.
	Persona treballadora en actiu	Persona que intervé en el programa o en la informació com a treballadora assalariada
	Persona treballadora aturada	Persona que intervé en el programa o en la informació com a treballadora sense feina
	Persona no consagrada (Església catòlica)	Persona que intervé en el programa o en la informació en funció de la seva participació en un acte religiós o de la seva pertinença a una religió
	Persona no consagrada (altres esglésies o religions)	
	Estudiant d'educació universitària	Persona que intervé en el programa o en la informació com a estudiant
	Estudiant d'educació no universitària	
	Estudiant d'educació no reglada	
	Altres rols	

Personatge principal (programació de ficció)

Personatge determinant per al desenvolupament de l'argument, sense el qual la història canviaria substancialment.

Personatge secundari (programació de ficció)

Personatge que apareix en la ficció amb un paper parlat, però que no és imprescindible dins de la línia narrativa. Pot ser:

- **Secundari protagonista**

Personatge estretament relacionat amb el personatge principal i/o amb una intervenció important dins de la història.

- **Secundari no protagonista**

Personatge amb una relació poc estreta amb el personatge principal i amb una participació no essencial dins de la història. Presenta especificitats en funció de la tipologia de ficció:

- Telesèrie de continuïtat: personatge present en més d'un capítol i que forma part d'alguna trama considerada secundària.
- Telesèrie de capítols tancats, minisèries per televisió i llargmetratges: personatge que apareix en més d'una seqüència d'un capítol o d'un llargmetratge i que no té continuïtat.

1.5 Definició dels eixos de diversitat

Quadre 6. Definició dels eixos d'anàlisi

Eix de diversitat	Valors	Definició
Sexe	<i>Home, dona</i>	
Orientació sexual	<i>Heterosexual, homosexual, bisexual, transsexual</i>	S'aplica en el cas que el programa o la informació ho expliciti.
Origen percebut	Persona percebuda com a: <i>blanca, negra, àrab, amb trets indígenes americans, indopakistanesa, asiàtica, gitana</i>	S'identifica l'origen percebut de l'actor, d'acord amb les característiques físiques visibles
Persona immigrada	<i>Sí, no</i> En el cas de persona immigrada, se n'estableix la procedència: <i>Europa dels 15 (a)</i> <i>Resta d'Europa comunitària (b)</i> <i>Europa no comunitària</i> <i>Magrib i nord d'Àfrica</i> <i>Àfrica sud-sahariana</i> <i>Amèrica Llatina</i> <i>Amèrica del Nord</i> <i>Xina</i> <i>Àsia (excepte la Xina)</i> <i>Oceania</i>	A l'efecte d'aquest informe, s'ha adoptat la definició de <i>migrant internacional</i> que, d'acord amb les recomanacions de la Divisió Estadística de les Nacions Unides, estableix l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT): "persona que es trasllada a viure a un altre país, diferent del seu país de residència habitual, per residir-hi com a mínim per un període d'un any". La consideració d'una persona com a immigrada ha de tenir necessàriament en compte la condició de durabilitat en el temps, per tant, en queden excloses aquelles persones que es troben en un país per un període inferior a un any o de forma circumstantial. (a) Alemanya, França, Itàlia, Holanda, Bèlgica, Luxemburg, Dinamarca, Irlanda, Regne Unit, Grècia, Portugal, Àustria, Finlàndia i Suècia. (b) Polònia, República Txeca, Eslovàquia, Estònia, Letònia, Lituània, Xipre, Malta, Hongria, Eslovènia, Bulgària i Romania
Edat	<i>Infant: fins a 14 anys (c)</i> <i>Persona jove: entre 15 i 29 anys (c)</i> <i>Persona adulta: entre 30 i 64 anys</i> <i>Persona gran: més gran de 65 anys</i>	(c) Font: Pla Nacional de Joventut. Joves 2010 de la Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya
Discapacitat	<i>Persona amb deficiència a la vista</i> <i>Persona amb deficiència a l'oïda</i> <i>Persona amb altra discapacitat física</i> <i>Persona amb discapacitat psíquica</i> <i>Altres discapacitats / discapacitats múltiples</i>	A l'efecte d'aquest informe, s'entén per <i>discapacitat</i> , la impossibilitat o la dificultat de la persona que presenta un trastorn físic o mental per al desenvolupament normal de la seva activitat. Les persones amb discapacitat poden tenir dificultats en la seva integració educativa, laboral o social com a conseqüència d'una deficiència previsiblement permanent, de caràcter congènit o no, en les seves capacitats físiques, psíquiques o sensorials. La discapacitat pot ser transitòria en un moment determinat (mentre es pateix una malaltia, per exemple). Font: Departament de Benestar i Família de la Generalitat de Catalunya

Eix de diversitat	Valors	Definició
Rol social	Agrupacions i subagrupacions	
	En els teletinformatius també s'hi inclou el <i>tema d'intervenció</i> de l'actor	Per tal d'atendre l'especificitat de la ficció, es poden definir agrupacions diferents de les explicitades al quadre 5
	En el cas de programes de ficció, la descripció del rol es completa amb la <i>llengua de comunicació del personatge</i> , la <i>problemàtica social</i> i la <i>malaltia</i>	La problemàtica social s'aborda des del punt de vista del personatge i només es recull quan n'està afectat

1.6 Estructura de l'informe

Aquest informe consta de quatre parts diferenciades en funció de la tipologia de les unitats d'anàlisi.

La primera part aporta les dades de les persones grans presents, amb inserts, en els teleinformatius. Se n'analitza la presència (en termes de freqüència i de temps de paraula), la distribució per sexes, l'origen percebut, la immigració i la diversitat funcional. Les dades sobre el rol social de les persones grans es construeix a partir de les agrupacions i de les subagrupacions en les quals es classifiquen i de la temàtica de les informacions en les quals intervenen.

La segona part inclou la informació sobre la presència de la gent gran en debats i en entrevistes (àmbit en el qual es proporcionen les mateixes informacions que per als actors dels teleinformatius) en els altres programes de no-ficció.

La tercera part analitza la presència de les persones grans en la ficció. A més dels eixos d'anàlisi de la diversitat que s'apliquen a la resta de tipologies de programes, en aquest apartat es fa una categorització dels personatges en funció del seu protagonisme.

Cada una d'aquestes tres parts es tanca amb un quadre síntesi que posa de manifest els principals trets definidors d'aquest col·lectiu per a cada una de les tipologies analitzades, en contrast amb les dades que corresponen a tota la població.

Finalment, l'informe conté un apartat que fa una síntesi analítica de tota la informació aportada.

I. TELEINFORMATIUS

2. Presència de les persones grans en els teleinformatius

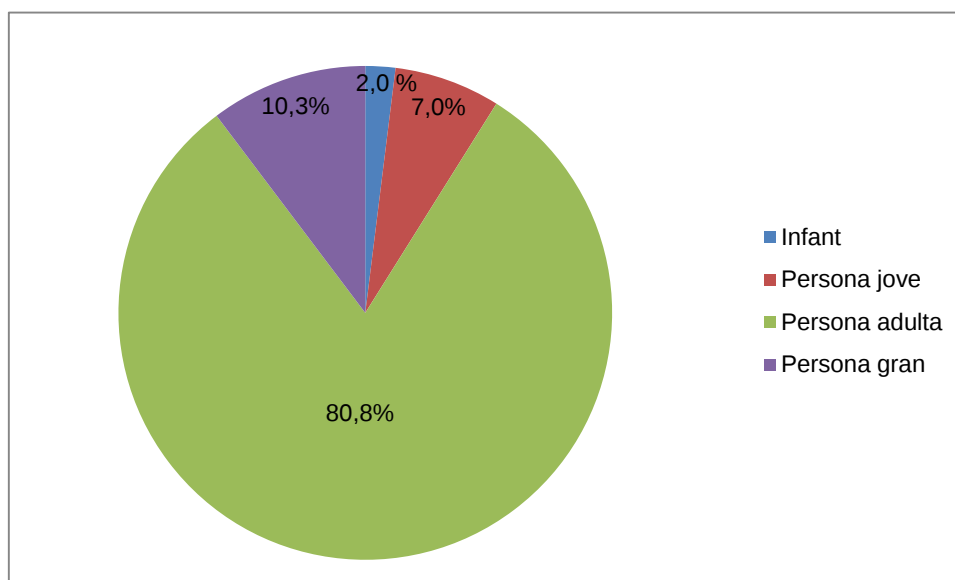
2.1 Actors per edats

El 10,3% dels inserts presents en els teleinformatius analitzats correspon a persones grans. A títol indicatiu, la presència real de les persones grans en la població catalana és del 17,4%.⁵ La distribució d'inserts per edats mostra que únicament les persones adultes obtenen una quota d'inserts superior a la seva presència real a Catalunya (el 80,7% dels inserts i un pes demogràfic del 51,2%)

Quadre 7. Actors per edat aparent i sexe. Nombre d'inserts

Edat aparent	Dones		Homes		Total	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Infant	45	51,7	42	48,3	87	2,0
Persona jove	141	45,8	167	54,2	308	7,0
Persona adulta	987	27,6	2.594	72,4	3.581	80,8
Persona gran	110	24,1	345	75,9	455	10,3
Total	1.283	29,0	3.148	71,0	4.431	100

Figura 1. Actors segons la variable edat aparent. Nombre d'inserts

⁵ Font: estadístiques sobre demografia i qualitat de vida de l'Idescat (2012)

Pel que fa a la variable sexe, tres quarts parts dels inserts de persones grans corresponen a homes i un terç, a dones, quan a Catalunya, el 57,5%⁶ de les persones grans són dones. En aquest aspecte, l'edat es mostra com un factor que influeix en la presència de les persones amb inserts segons la variable sexe: a més edat (en dades agrupades), menys presència en termes relatius de dones.

Figura 2. Persones grans. Homes i dones. Percentatge d'inserts

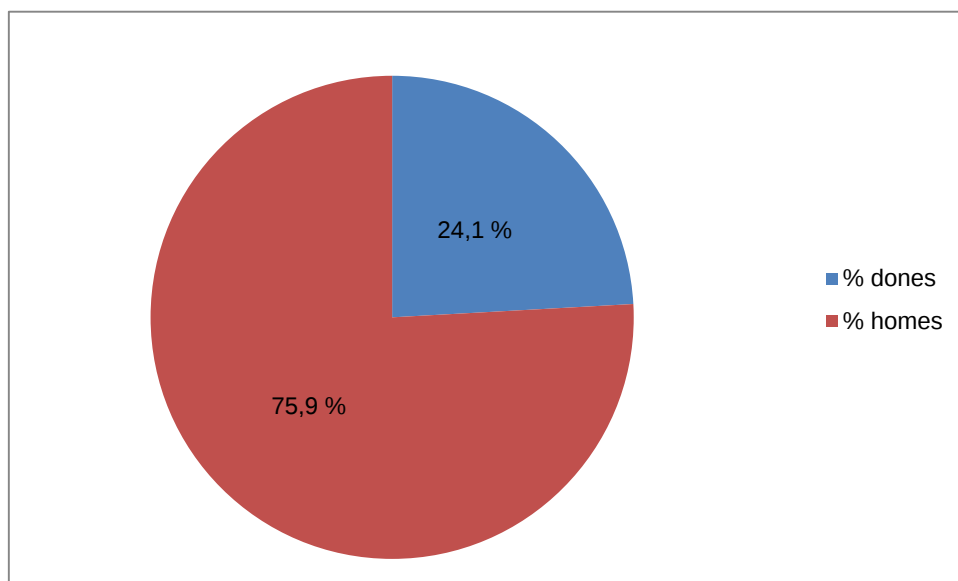
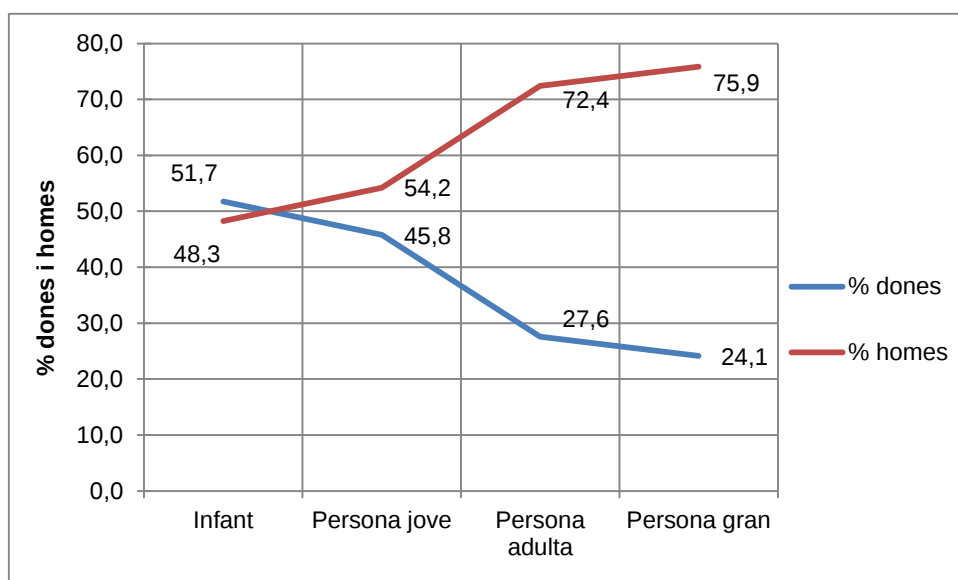

Figura 3. Distribució dels actors en funció de l'edat i el sexe. Percentatge d'inserts

⁶ Font: estadístiques sobre demografia i qualitat de vida de l'Idescat

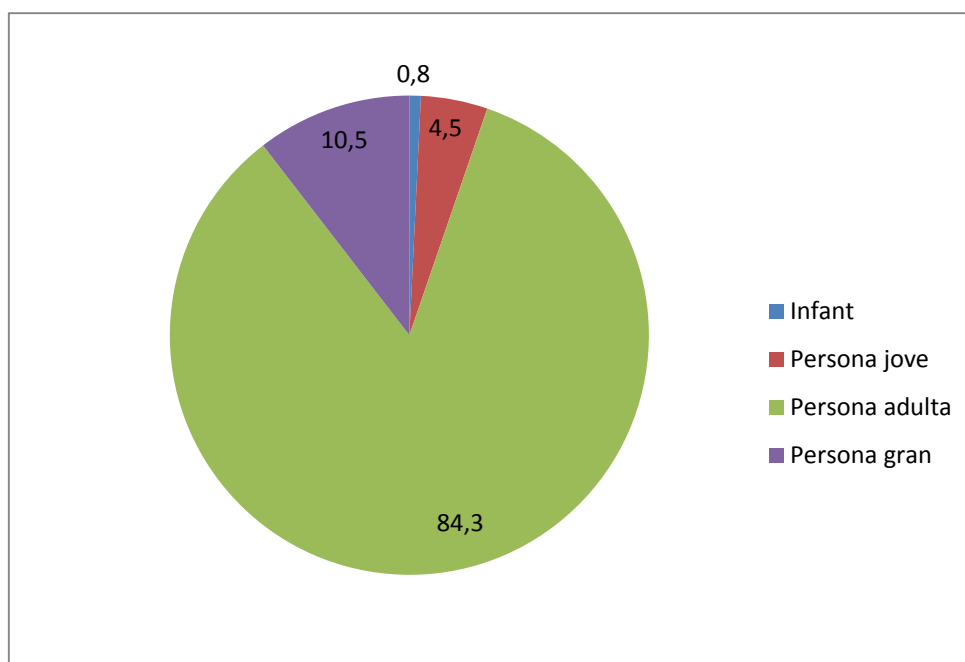
2.2 Temps de paraula

En els quadres que segueixen s'hi mostra la quantificació en temps de paraula dels inserts de les persones segons l'edat. Així, la suma dels temps de paraula per edats ratifica les dades aportades en nombre d'inserts i atribueix a les persones grans una quota del 10,5% del total de temps de totes les edats.

Quadre 8. Temps de paraula dels actors segons l'edat

Grup d'edat	Temps (h:min:s)	%
Infant	00:07:59	0,8
Persona jove	00:46:44	4,5
Persona adulta	14:34:14	84,3
Persona gran	01:48:33	10,5
Total	17:17:30	100

Figura 4. Temps de paraula dels actors segons l'edat

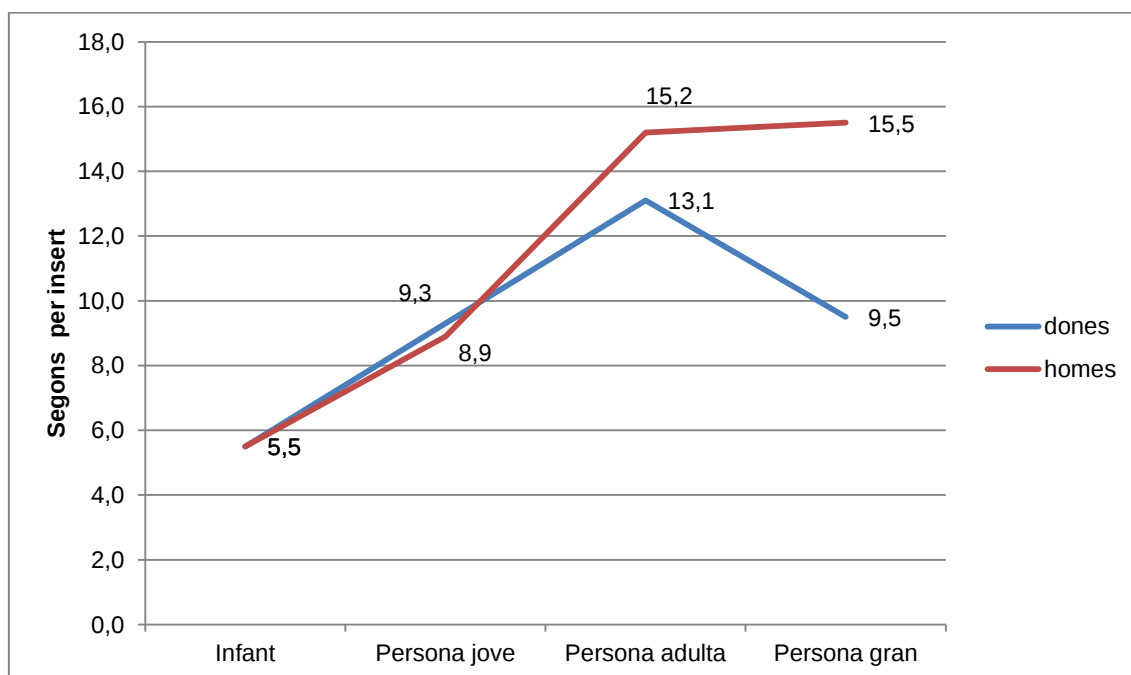

La durada mitjana de l'insert mostra una peculiaritat respecte de la variable sexe: mentre que el temps és equivalent per a homes i dones dels grups *infants* i *persones joves*, comença a divergir en el grup *persones adultes* i s'obre totalment en el de *persones grans*, on els homes arriben a 15,5 segons i les dones baixen a 9,5 segons.

Quadre 9. Durada mitjana de l'insert per edat i sexe

Grup d'edat	Durada mitjana de l'insert (en segons)		
	Dones	Homes	Total
Infant	5,5	5,5	5,5
Persona jove	9,3	8,9	9,1
Persona adulta	13,1	15,2	14,6
Persona gran	9,5	15,5	14
Totes les edats	12,1	14,8	14

Figura 5. Durada mitjana de l'insert per edat i sexe

2.3 Origen percebut de les persones grans

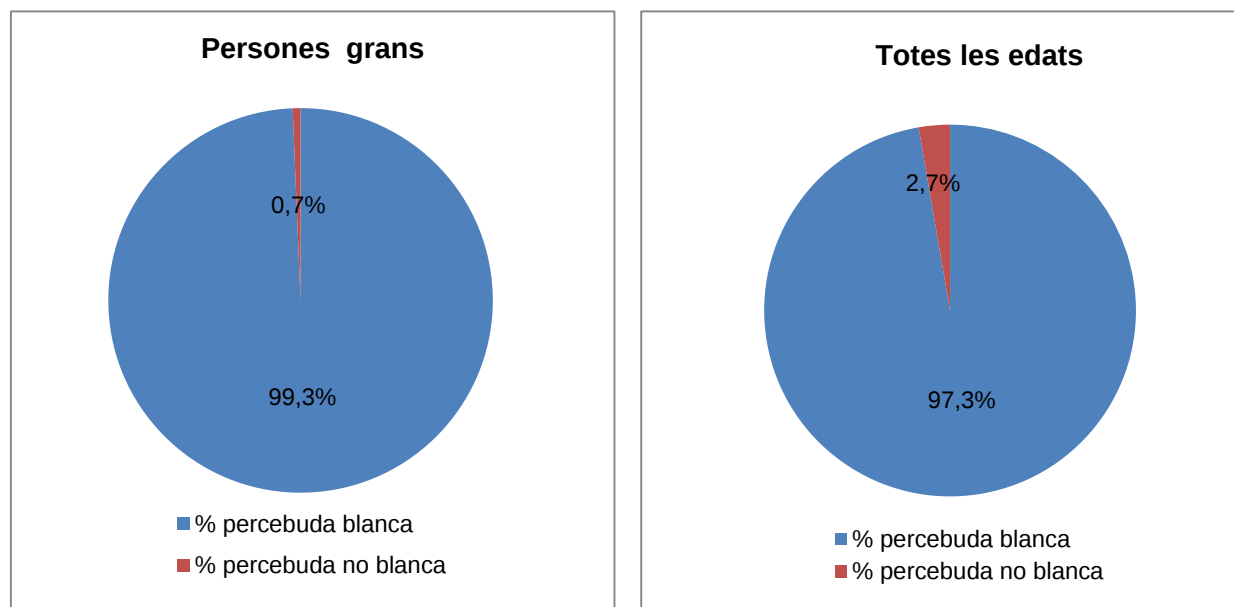
El 99,3% dels inserts de les persones grans pertanyen a persones que es perceben com a blanques (independentment del seu país o regió d'origen real), mentre que només en tres casos els inserts corresponen a persones percebudes com d'altres orígens. Es tracta de dues persones percebudes com a gitanes i una percebuda com a posseïdora de trets indígenes americans.

Com s'aprecia en els quadres 11 i 12, la proporció de persones grans percebudes com a no blanques (0,7%) és dos punts inferior a la corresponent al conjunt de totes les edats (2,7%).

Quadre 10. Persones grans segons la variable *origen percebut*. Nombre d'inserts

	Persona percebuda com a blanca		Persona percebuda com a no blanca		Total
	Nombre	%	Nombre	%	
Persones grans	452	99,3	3	0,7	455
Totes les edats	4.311	97,3	120	2,7	4.431

Figura 6. Persones grans i de totes les edats segons l'origen percebut. Nombre d'inserts

Quadre 11. Origen de les persones grans percebudes com a no blanques. Nombre d'inserts

	Persona percebuda com a:							Total
	Gitana	Trets indígenes americans	Àrab	Asiàtica	Negra	Indo- pakistanesa	s/d	
Persones grans	2	1						3
Totes les edats	10	59	15	14	14	3	5	120

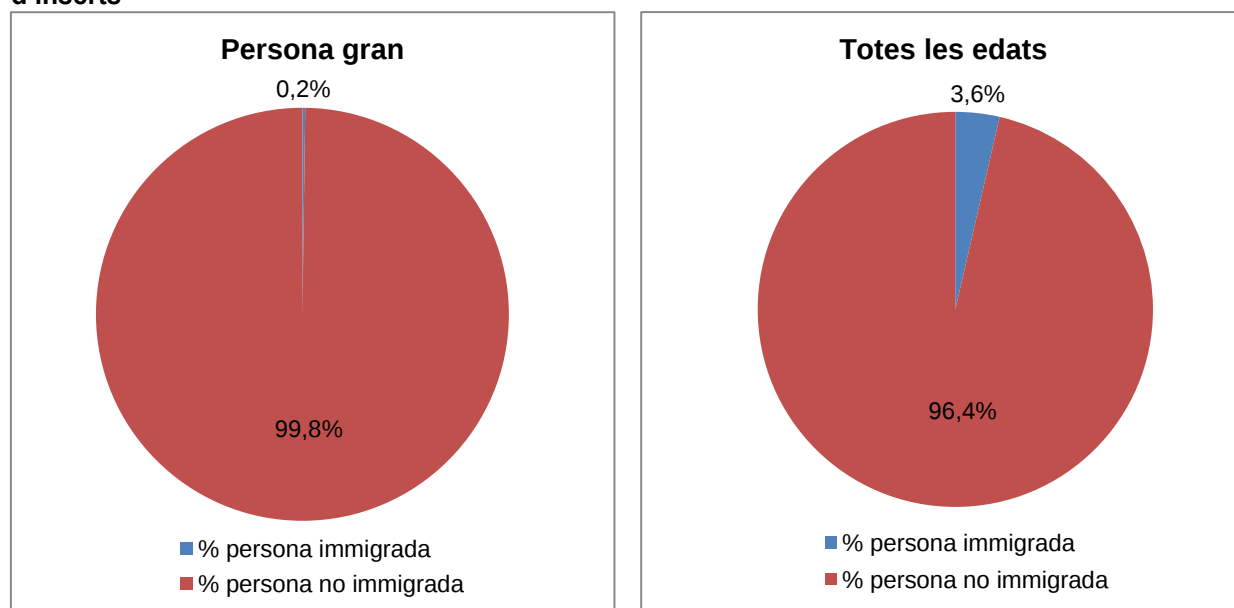
2.4 Procedència de les persones grans

En la mostra analitzada, un insert és d'una persona gran immigrada, provinent de la Europa dels 15, la qual cosa representa el 0,2% del total d'aquest grup d'edat. Aquesta xifra és inferior a la corresponent del total de la mostra, que se situa en els 3,6% dels inserts. La xifra de persones estrangeres amb permís de residència en vigor a Catalunya és del 15,8% (31/12/2012) i la de persones nascudes a l'estranger i inscrites al Padró municipal, del 17,7% de la població.⁷

Quadre 12. Persones grans immigrades i no immigrades. Nombre d'inserts

	Persona immigrada		Persona no immigrada		Total
	Nombre	%	Nombre	%	
Persones grans	1	0,2	454	99,8	455
Totes les edats	158	3,6	4.273	96,4	100

Figura 7. Persones grans i de totes les edats immigrades i no immigrades. Percentatge d'inserts

⁷ Font: estadístiques sobre demografia i qualitat de vida de l'Idescat (2012)

Quadre 13. Procedència de les persones grans i de totes les edats. Nombre d'inserts

Procedència	Persona gran	Totes les edats
Amèrica Llatina		64
Europa dels 15	1	32
Europa no comunitària		11
Magrib i nord de l'Àfrica		10
Amèrica del Nord		9
Àfrica sud-sahariana		8
Àsia (excepte la Xina)		5
Resta d'Europa comunitària		3
Xina		1
Altres (Israel)		1
Sense dades		13
Total	1	158

2.5 Diversitat funcional

No hi apareix cap persona gran, amb temps de paraula, amb algun tipus de discapacitat. Pel que fa al conjunt de la mostra, un 0,7 dels inserts corresponen a persones amb alguna discapacitat.

Quadre 14. Persones grans amb discapacitat. Nombre d'inserts

	Sense discapacitat		Amb discapacitat		Total
	Nombre	%	Nombre	%	
Persona gran	455	100	0	--	455
Totes les edats	4.400	99,3	31	0,7	4.431

2.6 El rol social de les persones grans

2.6.1 Actors polítics i actors socials

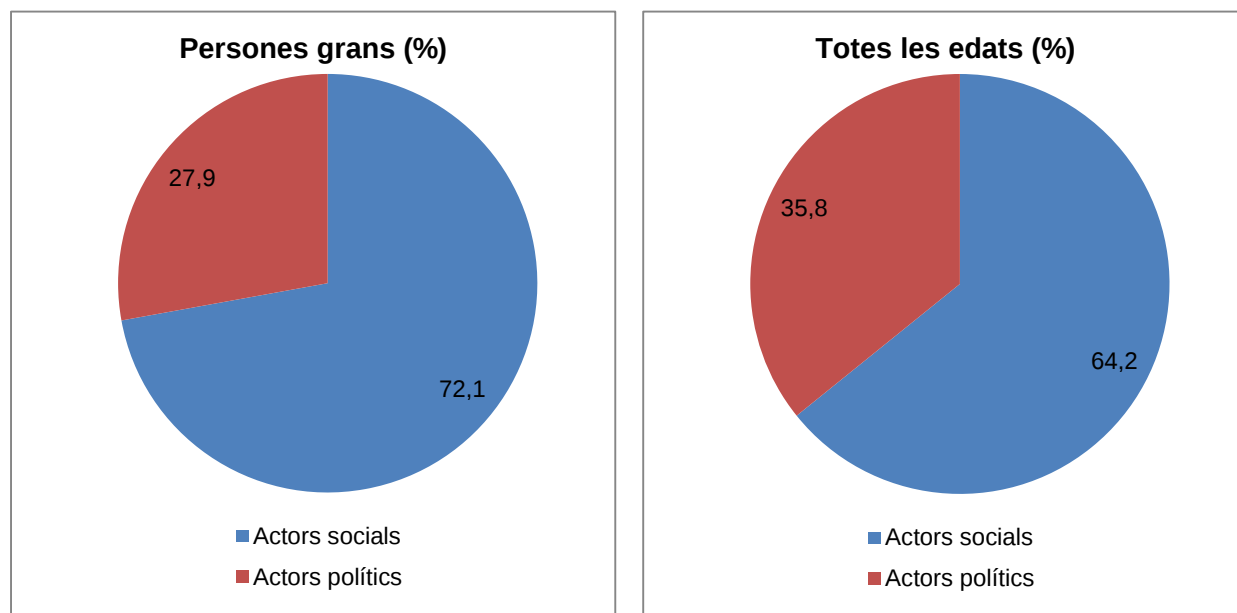
El 27,9% dels inserts de persones grans correspon a actors polítics i la resta, a actors socials. El percentatge d'actors polítics és 8 punts més elevat en el total de la mostra.

La distribució de les persones gran en funció de la variable sexe mostra unes dades molt allunyades de les xifres generals: cap dona gran ha obtingut temps de paraula com a actor polític, mentre que s'hi computen 127 inserts d'homes grans. En el total de la mostra, un 19% d'inserts de dones (totes persones adultes) tenen un rol polític.

Quadre 15. Persones grans. Actors polítics i socials. Nombre d'inserts

	Persones grans		Totes les edats	
	Nombre	%	Nombre	%
Actors socials	328	72,1	2.845	64,2
Actors polítics	127	27,9	1.586	35,8
Total	455	100	4.431	100

Figura 8. Persones grans i de totes les edats. Actors polítics i socials. Percentatge d'inserts

Quadre 16. Persones grans. Actors polítics i actors socials segons la variable sexe.
Nombre d'inserts

	Actor polític		Actor social	
	Nombre	%	Nombre	%
Dona gran	0	0	110	33,4
Home gran	127	100	218	66,6
Total	127	100	328	100

2.6.2 Agrupacions d'actors socials

La majoria (un 61,7%) dels inserts de les persones grans que apareixen a la mostra com a actors socials, intervenen com a actors ocasionals que participen en la notícia des del seu àmbit personal, com a part implicada en els fets narrats (agrupació *altres*). Tot i que, per al conjunt de les edats, aquesta agrupació també és la més nombrosa, cal destacar que el seu pes relatiu és notablement inferior al que té entre les persones grans.

Les tres primeres agrupacions en nombre d'inserts de les persones grans coincideixen amb les tres primeres del total de persones de la mostra, tot i que en ordre diferent (*actors econòmics* passa al segon lloc i *actors culturals*, al tercer) i amb proporcions diferents.

Els inserts de persones grans es troben més concentrats en agrupacions (en 11, tres de les quals per sobre del 5% d'inserts) que els inserts del total de persones (en les 14 predefinides, amb sis per sobre del 5%).

Quadre 17. Persones grans. Agrupacions d'actors socials. Nombre d'inserts

Agrupació	Gent gran		Totes les edats	
	Nombre d'inserts	%	Nombre d'inserts	%
Altres	202	61,7	1.208	42,5
Actors culturals	41	12,5	398	14,0
Actors econòmics	25	7,6	407	14,3
Organitzacions empresarials	15	4,6	80	2,8
Universitats i ensenyament	12	3,6	149	5,2
Associacions de veïns i veïnes	11	3,3	25	0,9
Actors del món sanitari	6	1,8	72	2,5
Món associatiu	6	1,8	161	5,7
Persones expertes	5	1,5	135	4,7
Església catòlica	3	0,9	7	0,2
Sindicats	2	0,6	163	5,7
Actors esportius	0	--	5	0,2
Associacions i col·lectius professionals	0	--	27	0,9
Religions i esglésies no catòliques	0	--	8	0,3
Total	328	100	2.845	100

Figura 9. Persones grans. Agrupacions d'actors socials. Percentatge d'inserts

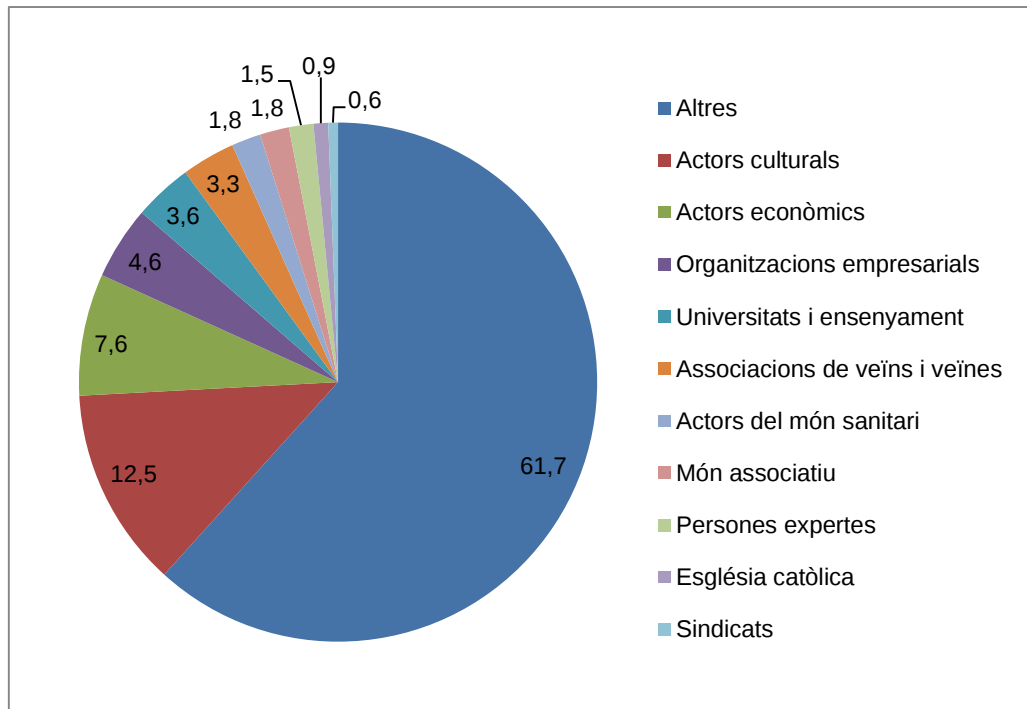
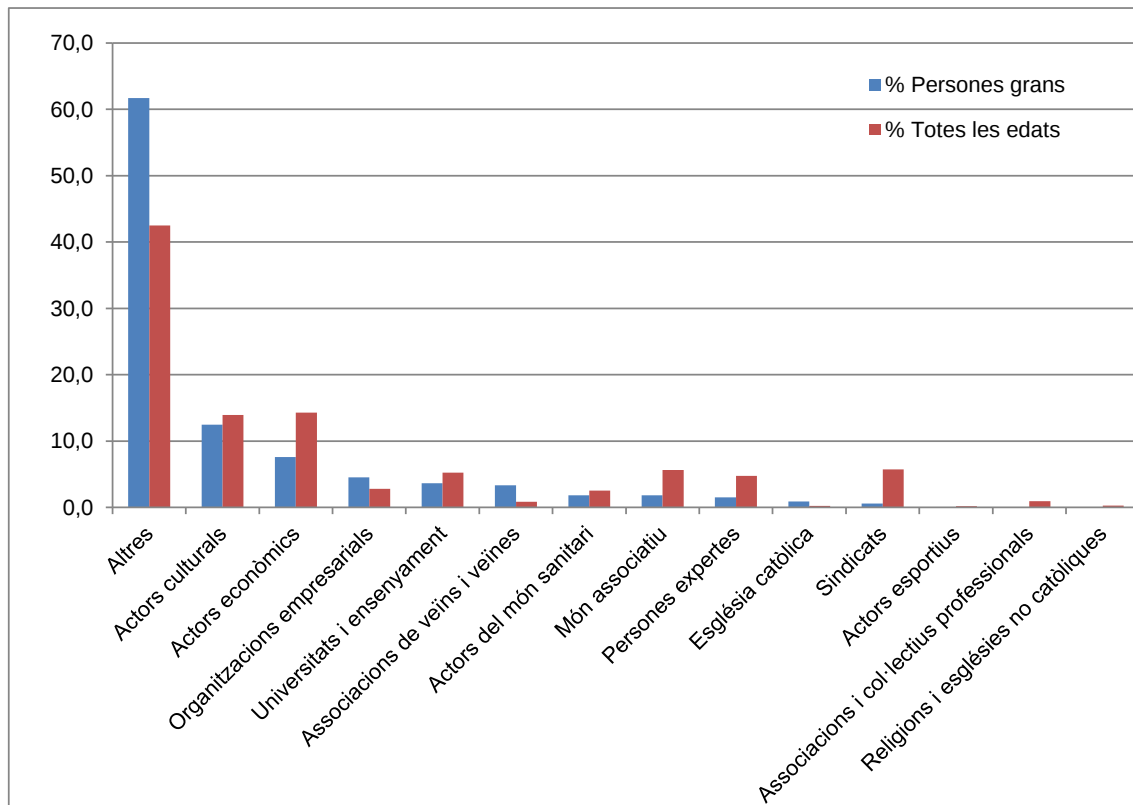

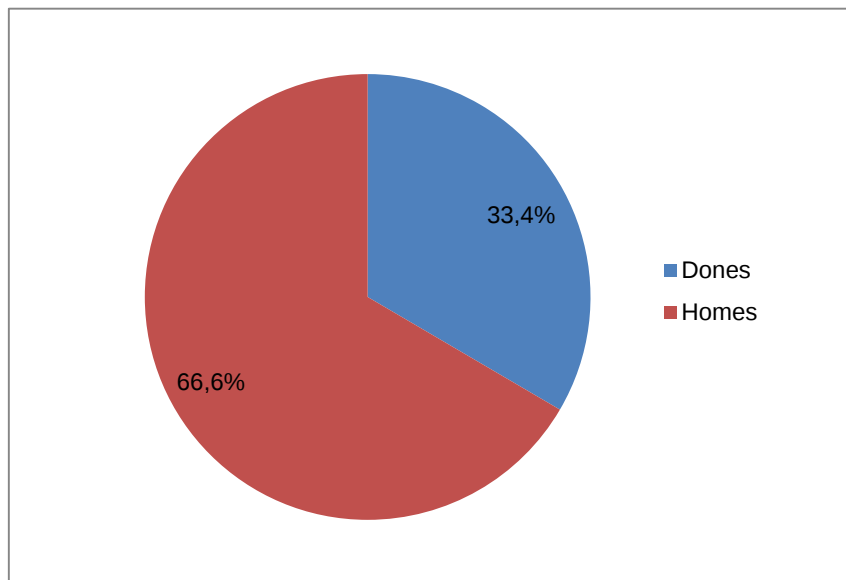
Figura 10. Persones grans i de totes les edats. Agrupacions d'actors socials. Percentatge d'inserts

2.6.3 Agrupacions d'actors socials i variable sexe

Pel que fa a l'eix de diversitat sexe (home/dona) aplicat a les persones grans, destaca la presència majoritària d'homes per sobre de les dones en una proporció de dos terços d'homes a un terç de dones.

Figura 11. Persones grans. Actors socials segons la variable sexe. Percentatge d'inserts

Dones i homes grans presenten algunes diferències respecte del seu rol social.

Així, l'agrupació *altres* (actors ocasionals que participen en la notícia des del seu àmbit personal com a part implicada en els fets narrats) presenta una diferència percentual considerable entre dones i homes d'aquesta franja d'edat: un 86,4% del total d'inserts de dones grans i un 49,3% d'inserts d'homes grans.

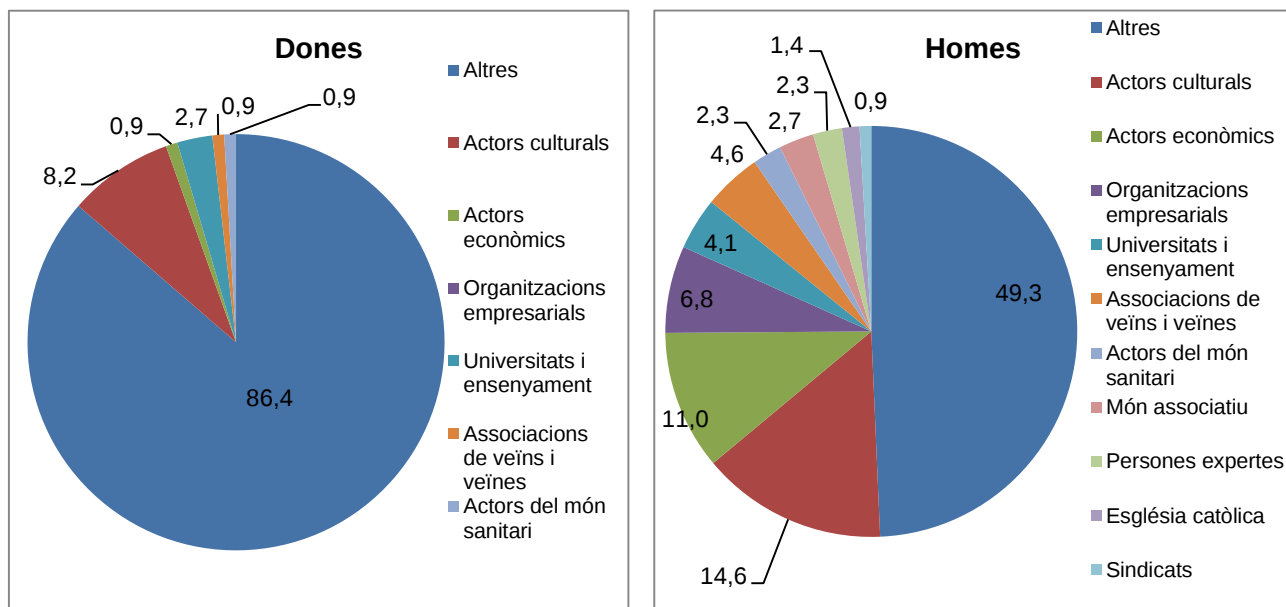
En segon lloc, les dones grans gairebé no tenen presència en dues agrupacions, *actors econòmics* i *organitzacions empresarials*, d'una importància relativa pel que fa a la presència d'homes grans (conjuntament, el 17,8% dels inserts).

Finalment, les dones a partir de 65 anys estan absents en cinc agrupacions: *organitzacions empresarials*, *món associatiu*, *persones expertes*, *Església catòlica* i *sindicats*.

Quadre 18. Persones grans. Agrupacions d'actors socials segons la variable sexe. Nombre d'inserts

Agrupació	Dones		Homes	
	Nombre d'inserts	% total dones	Nombre d'inserts	% total homes
Altres	95	86,4	107	49,3
Actors culturals	9	8,2	32	14,6
Actors econòmics	1	0,9	24	11,0
Organitzacions empresarials	0	--	15	6,8
Universitats i ensenyament	3	2,7	9	4,1
Associacions de veïns i veïnes	1	0,9	10	4,6
Actors del món sanitari	1	0,9	5	2,3
Món associatiu	0	--	6	2,7
Persones expertes	0	--	5	2,3
Església catòlica	0	--	3	1,4
Sindicats	0	--	2	0,9
Total	110	100	218	100

Figura 12. Persones grans. Agrupació segons la variable sexe. Percentatge d'inserts

2.6.4 Altres actors. Subagrupacions

Dins de l'agrupació *altres* (actors ocasionals que participen en la notícia des del seu àmbit personal com a part implicada en els fets narrats) s'ha distingit el paper de cada actor en la notícia.

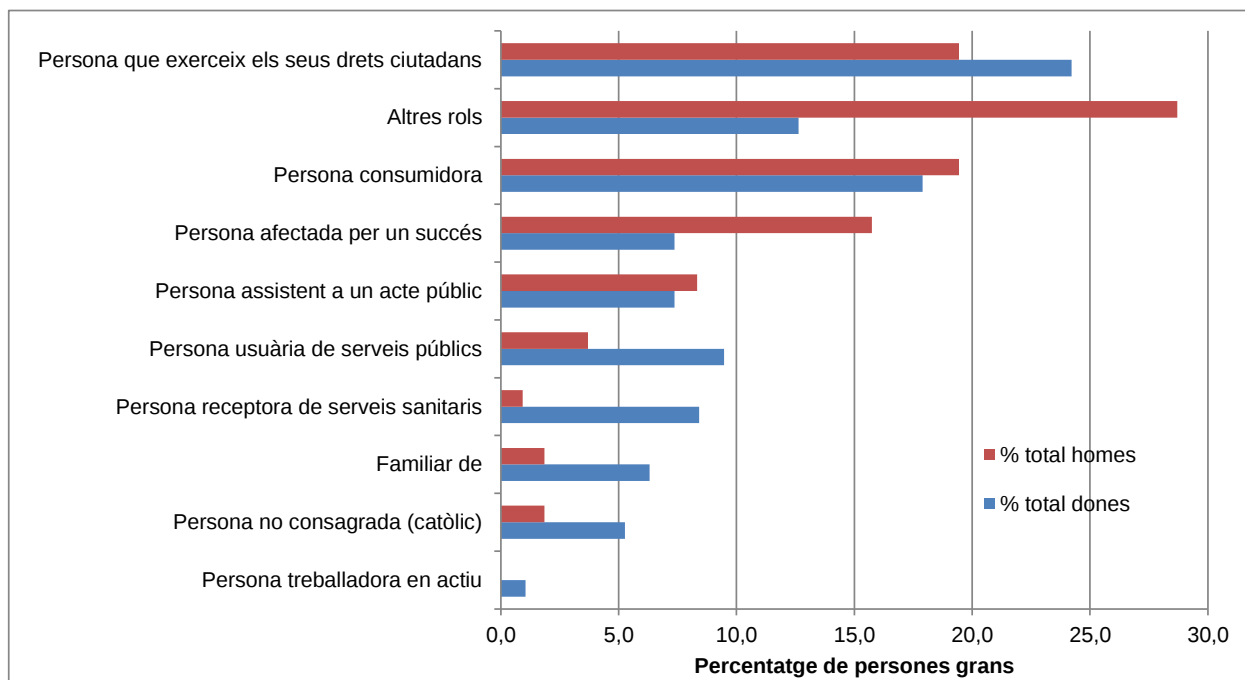
D'aquesta manera, s'aprecia com una cinquena part (21,7%) de les persones grans de l'agrupació *altres* apareixen com a *persones que exerceixen els seus drets ciutadans* i, en aquest àmbit, les dones hi apareixen més que els homes (tant en percentatge sobre el total de dones grans com en nombres absoluts). Igualment, és important la presència de persones grans com a *persones consumidores* (18,7%).

A banda, cal tenir en compte la presència percentual més elevada d'inserts de dones grans respecte del total d'inserts d'homes grans en diversos àmbits. En concret, cal destacar la presència de la dona gran com a *receptora de serveis sanitaris* (8,4% dels inserts de dones grans davant un 0,9% d'inserts d'homes grans) i com a *usuària de serveis públics* (9,5% davant un 3,7%).

Quadre 19. Persones grans. Agrupació *altres* segons la variable sexe. Nombre d'inserts

Agrupació <i>altres</i>	Dones		Homes		Total	
	Nombre d'inserts	% total dones	Nombre d'inserts	% total homes	Nombre d'inserts	%
Persona que exerceix els seus drets ciutadans	23	24,2	21	19,4	44	21,7
Altres rols	12	12,6	31	28,7	43	21,2
Persona consumidora	17	17,9	20	19,4	37	18,7
Persona afectada per un succés	7	7,4	17	15,7	24	11,8
Persona que assisteix a un acte públic	7	7,4	9	8,3	16	7,9
Persona usuària de serveis públics	9	9,5	4	3,7	13	6,4
Persona receptora de serveis sanitaris	8	8,4	1	0,9	9	4,4
Familiar de	6	6,3	2	1,9	8	3,9
Persona no consagrada (Església catòlica)	5	5,3	2	1,9	7	3,4
Persona treballadora en actiu	1	1,1	0	--	1	0,5
Total	95	100	107	100	202	100

Figura 13. Persones grans. Agrupació *altres* segons la variable sexe. Percentatge d'inserts

2.6.5 Actors culturals. Subagrupacions

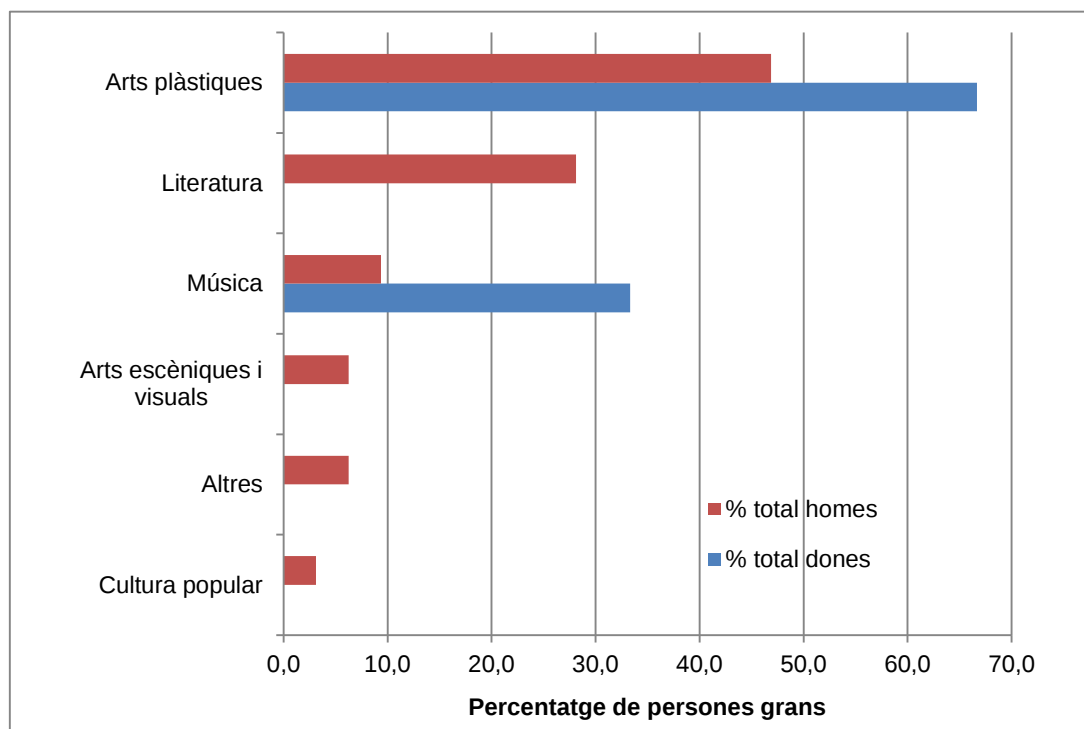
Més de dos terços del inserts de les persones grans que desenvolupen un rol cultural es concentren en l'àmbit de les *arts plàstiques* (amb un percentatge del 51,2% del total d'inserts de persones grans) i de la *literatura* (22% del total).

A diferència dels homes, les dones grans només figuren representades en les dues subagrupacions esmentades i resten absents de *literatura*, *altres*, *arts escèniques* i *cultura popular*.

Quadre 20. Persones grans. Actors culturals segons la variable sexe. Nombre d'inserts

Actors culturals	Dones		Homes		Total	
	Nombre d'inserts	% total dones	Nombre d'inserts	% total homes	Nombre d'inserts	%
Arts plàstiques	6	66,7	15	46,9	21	51,2
Literatura	0	--	9	28,1	9	22,0
Música	3	33,3	3	9,4	6	14,6
Altres	0	--	2	6,3	2	4,9
Arts escèniques i visuals	0	--	2	6,3	2	4,9
Cultura popular	0	--	1	3,1	1	2,4
Total	9	100	32	100	41	100

Figura 14. Persones grans. Actors culturals segons la variable sexe. Percentatge d'inserts

2.7 Temàtica de la intervenció de persones grans en els teleinformatius

En termes generals, els temes dels quals parlen les persones grans i les persones de totes les edats coincideixen, tot i que es poden assenyalar algunes diferències.

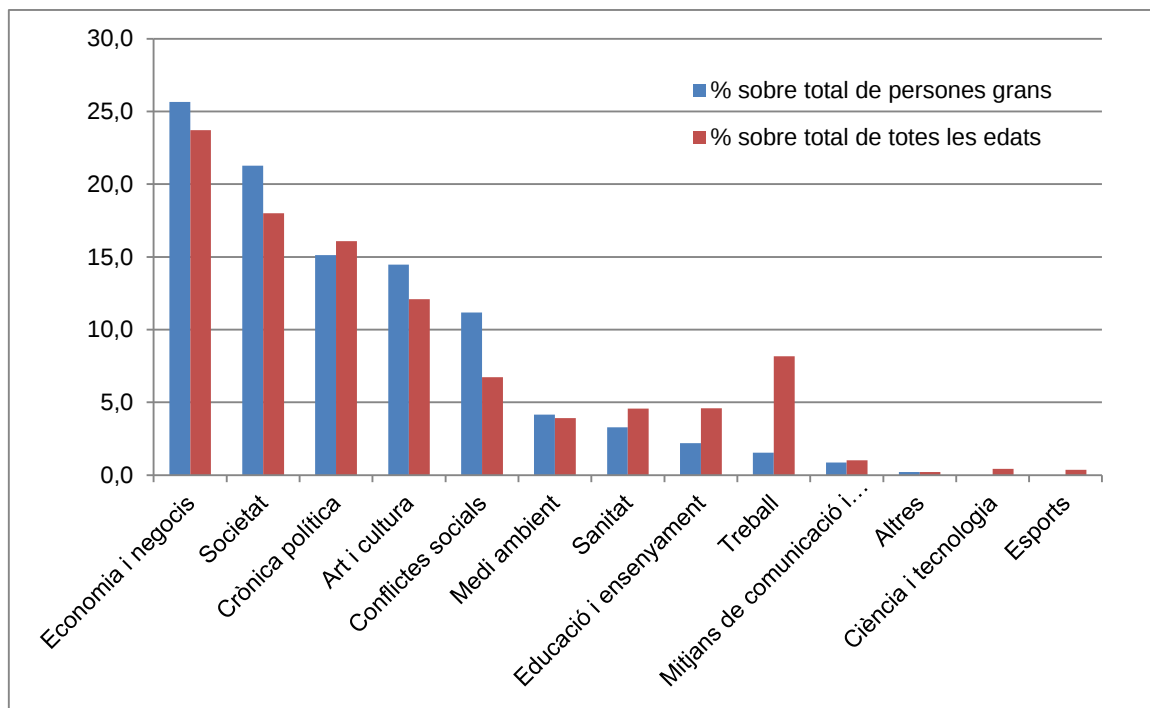
Així, les quatre principals temàtiques sobre les quals versa la intervenció de les persones grans coincideix amb les de les persones de totes les edats, tot i que amb percentatges diferents: *economia i negocis*, *societat*, *crònica política* i *art i cultura*.

Per contra, la diferència més notable correspon a les informacions sobre *treball*, on s'observa una gran variabilitat percentual entre tots dos grups d'edat (8,2% d'inserts de totes les edats i un 1,5% d'inserts de persones grans) atribuïble al cessament de l'activitat professional per l'edat. Igualment, cal destacar que les persones grans tenen una presència, en termes relatius, molt superior a la de totes les edats en les informacions sobre *conflictes socials* (un 11,2% dels inserts davant d'un 6,7%).

Quadre 21. Inserts de persones grans segons la temàtica de la informació

Temàtica	% inserts persones grans	% inserts totes les edats
Economia i negocis	25,7	23,7
Societat	21,3	18,0
Crònica política	15,1	16,1
Art i cultura	14,5	12,1
Conflictes socials	11,2	6,7
Medi ambient	4,2	3,9
Sanitat	3,3	4,6
Educació i ensenyament	2,2	4,6
Treball	1,5	8,2
Mitjans de comunicació i telecomunicacions	0,9	1,0
Altres temes	0,2	0,2
Ciència i tecnologia	0,0	0,4
Esports	0,0	0,4
Total	100	100

Figura 15. Persones grans. Temàtica de la informació. Percentatge d'inserts

Quadre 22. Síntesi de la diversitat en relació amb les persones grans en els teleinformatius. Primer semestre de 2012

Variables	Persones grans	Total mostra	Anàlisi
Presència	Persona gran : 10,3% dels inserts 10,5% del temps de paraula	Infant: 2,0% dels inserts 0,8% del temps de paraula Persona jove: 7,0% dels inserts 4,5% de temps de paraula Persona adulta: 80,8% dels inserts 84,3% del temps de paraula	Els inserts de les persones grans suposen el 10,3% del nombre total i el 10,5% del temps de paraula total
	La durada mitjana de l'insert és de 14 segons	La durada mitjana de l'insert és de 14 segons: - Infants: 5,5 segons - Persones joves: 9,1 segons - Persones adultes: 14,6 segons	La durada mitjana dels inserts de les persones grans coincideix amb la del conjunt de la mostra i és superior a la d'infants i a la de les persones joves i molt similar a la de les persones adultes
Sexe	Home gran: 75,9% dels inserts - La durada mitjana dels inserts és de 15,5 segons Dona gran: 24,1% dels inserts - La durada mitjana dels inserts és de 9,5 segons	Home: 71,0% dels inserts - La durada mitjana dels inserts és de 14,8 segons Dona: 29,0% dels inserts - La durada mitjana dels inserts és de 12,1 segons	Els inserts de les persones grans són d'homes, preferentment i en una proporció superior a la mitjana de la mostra. A més, els inserts dels homes grans tenen més durada que els de les dones grans Igualment, s'aprecia una divergència més profunda que en el conjunt de la mostra pel que fa a la durada dels inserts d'homes i de dones grans
Origen percebut	Persona gran percebuda com a blanca: 99,3% dels inserts de persones grans	Persona percebuda com a blanca: 97,3% del total	Les persones grans amb inserts en teleinformatius són percebudes en el 99,3% dels casos com a persones blanques. Aquesta proporció és dos punts superiors a la del conjunt de la mostra
	Apareixen 2 inserts de persones grans percebudes com a gitanes i 1 insert d'una persona percebuda amb trets indígenes americans	Dels 120 inserts de persones percebudes com a no blanques: 49,2% trets indígenes americans 12,5 % àrabs 11,7% asiàtiques 11,7% negres 8,3% gitanes 2,5% indopakistaneses 4,2% s/d	

Variables	Persones grans	Total mostra	Anàlisi
Origen: immigració	Persones grans immigrades: 0,2% dels inserts (1 insert)	Persones immigrades: 3,6% (158 inserts)	La presència d'inserts de persones grans immigrades és gairebé inexistent i en una proporció molt inferior a la del conjunt de la mostra
	L'únic insert, el d'una persona gran procedent de l'Europa dels 15	Procedents de: • 40,5% Amèrica Llatina • 20,3% Europa dels 15 • 7,0% Europa no comunitària • 6,3% Magrib i nord d'Àfrica • 5,7% Amèrica del Nord • 5,1% Àfrica sud-sahariana • 6,4% Altres • 8,2% s/d	
Diversitat funcional	No apareix cap insert de persona gran amb discapacitat	Inserts de persones amb discapacitat: 0,7% del total	No apareixen persones grans amb algun tipus de discapacitat
Rol social: actors d'agrupacions polítiques	Persones grans actors polítics: 27,9%	Actors polítics totes les edats: 35,8%	Les persones grans amb rol polític signifiquen el 27,9% dels inserts, un percentatge inferior en 8 punts al del conjunt de la mostra
	Persones grans actors socials: 72,1%	Actors socials totes les edats: 64,2%	
	Totes les persones grans amb un rol polític són homes	Les dones amb un rol polític representen el 19% del total d'actors polítics	No apareixen dones grans amb un rol polític amb temps de paraula

Variables	Persones grans	Total mostra	Anàlisi
	L'agrupació <i>altres</i> suposa el 61,7% del nombre total d'inserts. A continuació: - Actors culturals: 12,5% - Actors econòmics: 7,6%		
Rol social: actors d'agrupacions socials	Dones grans: El 86,4% dels inserts de dones pertany a l'agrupació <i>altres</i> (i el 49,3% d'homes). A continuació: - Actors culturals: 8,2% - Universitats i ensenyament: 2,7% Homes grans: El 49,3% dels inserts d'homes pertany a l'agrupació <i>altres</i>. A continuació: - Actors culturals: 14,6% - Actors econòmics: 11,0%	L'agrupació <i>altres</i> suposa el 42,5% del nombre total d'inserts. A continuació: - Actors econòmics: 14,3% - Actors culturals 14,0%	L'agrupació <i>altres</i> (actors ocasionals que intervenen en la notícia des del seu àmbit personal i com a part implicada en els fets narrats) és molt més nombrosa, en termes relatius, pel que fa a les persones grans amb temps de paraula que per al conjunt de la mostra, tot i que constitueix la principal agrupació en tots els casos Pel que fa a les persones grans, la proporció de dones que pertanyen a aquesta agrupació gairebé dobra la proporció d'homes
Rol social: subagrupacions a <i>altres</i>	Persona que exerceix els drets: 21,7% Altres rols: 21,2% Persona consumidora: 18,7%		Un de cada cinc inserts de persones grans que apareixen com a actors ocasionals intervé en la notícia en funció de la categoria <i>persona que exerceix els seus drets ciutadans</i>
Rol social: subagrupacions a actors culturals	Arts plàstiques: 51,2% Literatura: 22,0% Música: 14,6%		La meitat dels inserts dels actors culturals de persones grans pertanyen a l'àmbit de les arts plàstiques
Rol social: temes d'intervenció	<i>Economia i negocis</i> suposa el 25,7% dels inserts de persones grans. A continuació: - Societat: 21,3% - Crònica política: 15,1	<i>Economia i negocis</i> suposa el 23,7% dels total d'inserts. A continuació: - Societat: 18,0% - Crònica política: 16,1	Existeix una coincidència entre els temes principals de les informacions en les quals intervenen persones grans i els temes principals del conjunt dels actors

II. ALTRES PROGRAMES DE NO-FICCIÓ. DEBATS I ENTREVISTES

3. Presència de les persones grans en altres programes de no-ficció. Debats i entrevistes

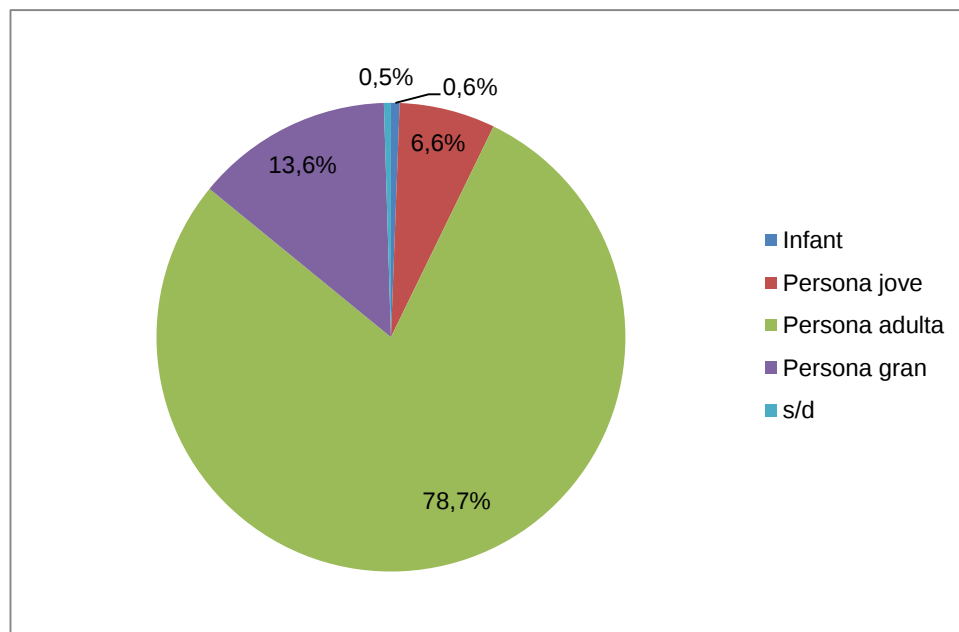
3.1 Actors per edat

El 13,6% de la presència de persones en els altres programes de no-ficció analitzats correspon a persones grans. A títol informatiu, les persones grans són el 17,4% del total de la població.⁸ La quota d'aparicions de les persones adultes és superior a l'índex de la població a Catalunya (el 78,7% de presència i un pes demogràfic del 51,2%).

Quadre 23. Actors per edat aparent i sexe. Freqüència d'intervencions

Edat aparent	Dones		Homes		Total	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Infant	6	37,5	10	62,5	16	0,6
Persona jove	89	50,0	89	50,0	178	6,6
Persona adulta	630	29,8	1.487	70,2	2.117	78,7
Persona gran	92	25,1	274	74,9	366	13,6
Sense determinar	8	61,5	5	38,5	13	0,5
Total	825	30,7	1.865	69,3	2.690	100

Figura 16. Actors segons la variable *edat aparent*

⁸ Font: estadístiques sobre demografia i qualitat de vida de l'Idescat (2012).

Pel que fa a la variable sexe, els homes representen el 74,9% de la presència de persones grans i, les dones, el 25,1%. En el global de la població catalana, el 57,5% de les persones grans corresponen al sexe femení. Així, i de la mateixa manera que amb referència als teleinformatius, l'edat es mostra com un factor que influeix en la presència de persones segons la variable sexe.

Figura 17. Persones grans. Homes i dones

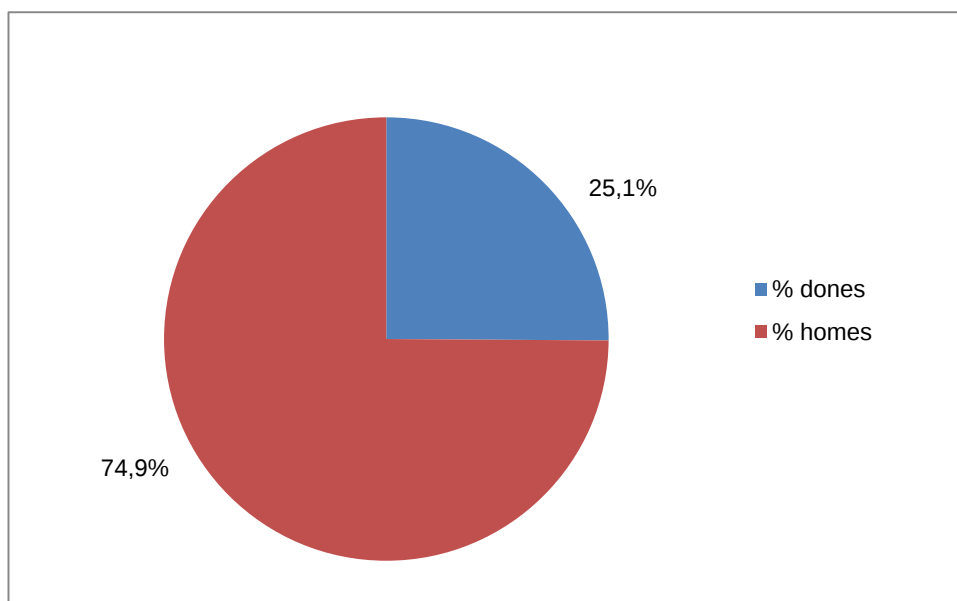
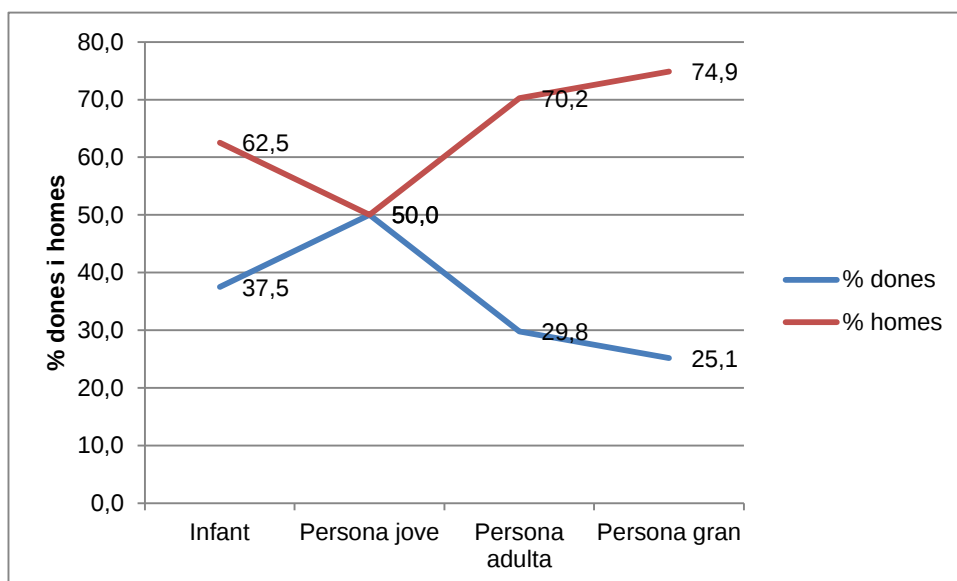

Figura 18. Distribució dels actors en funció de l'edat i el sexe

3.2 Origen percebut de les persones grans

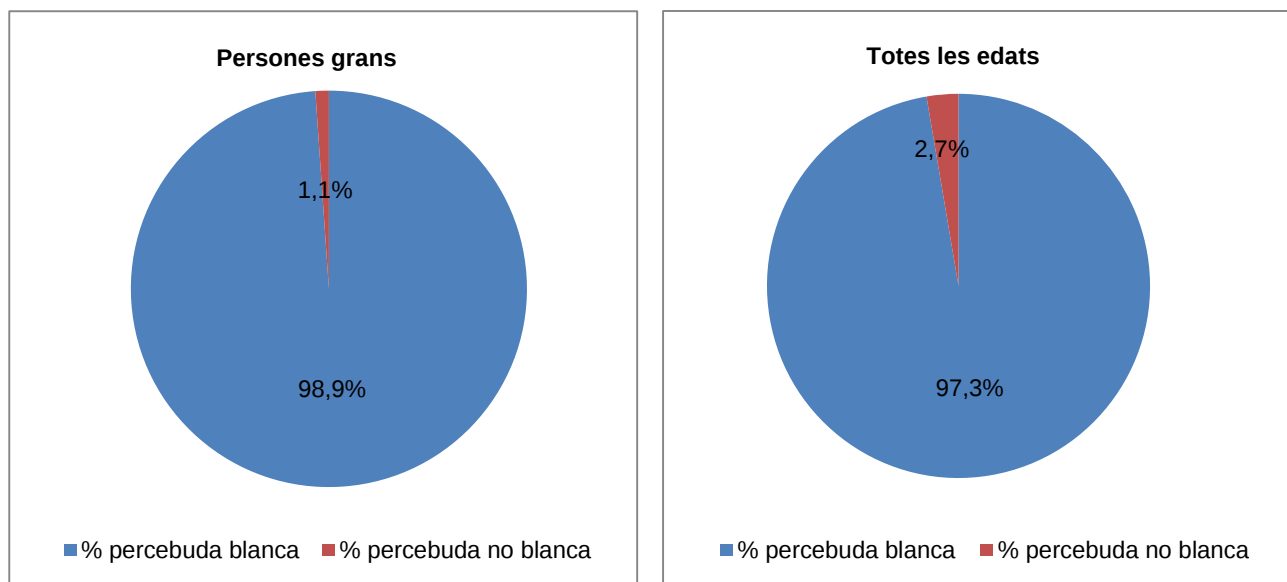
El 98,9% de les intervencions de les persones grans pertanyen a persones que es perceben com a persones blanques (independentment del seu país o de la regió d'origen real, o de la seva condició de persona immigrada o no), mentre que només en quatre casos les intervencions corresponen a persones percebudes com d'altres orígens. Es tracta d'una persona percebuda com a negra, d'una altra percebuda com a asiàtica i de dues amb trets indígenes americans.

Com s'aprecia en els quadres 25 i 26, la proporció d'intervencions de persones grans percebudes com a no blanques (1,1%) és inferior a la corresponent al conjunt de totes les edats (2,7%).

Quadre 24. Persones grans segons la variable *origen percebut*. Freqüència d'intervencions

	Persona percebuda com a <i>blanca</i>		Persona percebuda com a <i>no blanca</i>		Total
	Nombre	%	Nombre	%	
Persones grans	362	98,9	4	1,1	366
Totes les edats	2.618	97,3	72	2,7	2.690

Figura 19. Persones grans i totes les edats segons l'origen percebut

Quadre 25. Persones grans percebudes com a no blanques. Origen. Freqüència d'intervencions

	Persona percebuda com a:							Total
	Trets indígenes americans	Negra	Asiàtica	Indo-pakistanesa	Àrab	Gitana	Sense determinar	
Persones grans	2	1	1					4
Totes les edats	14	22	13	9	6	2	6	72

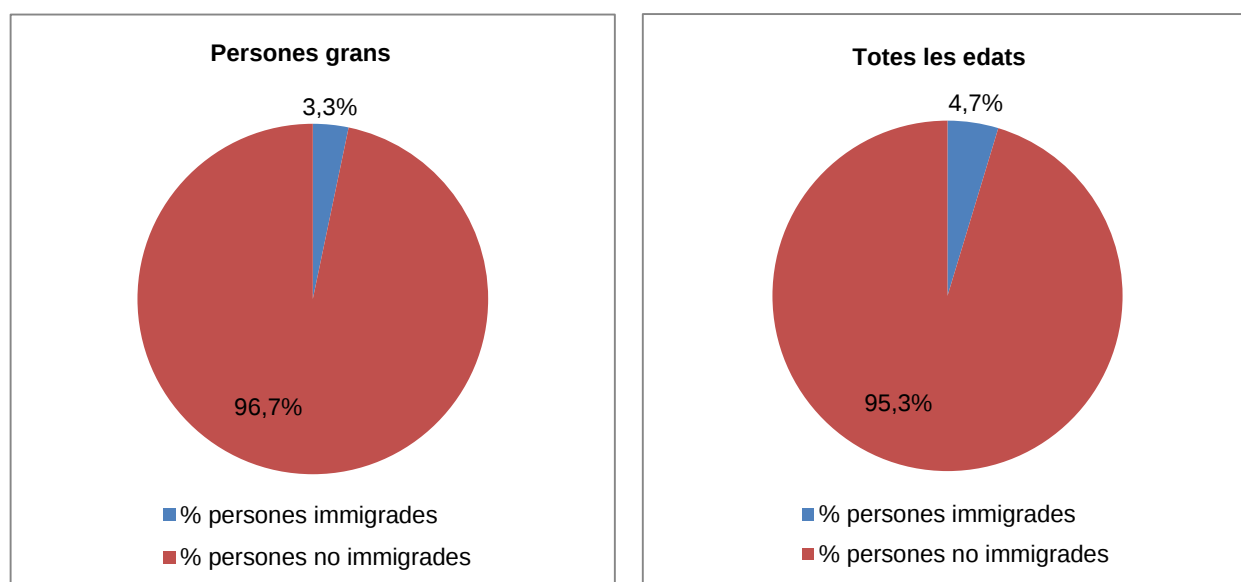
3.3 Procedència de les persones grans

En la mostra analitzada, 12 intervencions corresponen a persones grans immigrades, que representen el 3,3% del total d'aquest grup d'edat. Aquesta xifra és inferior a la corresponent del total de la mostra, que se situa en el 4,7% de les intervencions. El 50% de les intervencions de persones grans immigrades estan realitzades per persones provinents de l'Amèrica Llatina.

Quadre 26. Persones grans immigrades i no immigrades. Freqüència d'intervencions

	Persona immigrada		Persona no immigrada		Total
	Nombre	%	Nombre	%	
Persones grans	12	3,3	354	96,7	366
Totes les edats	126	4,7	2.564	95,3	100

Figura 20. Persones grans i de totes les edats, immigrades i no immigrades

Quadre 27. Persones grans i de totes les edats. Procedència de les persones immigrades.
Freqüència d'intervencions

Procedència	Persones grans	Totes les edats
Amèrica Llatina	6	35
Europa dels 15	4	34
Àfrica sud-sahariana	1	22
Àsia (excepte la Xina)	1	12
Resta d'Europa comunitària	0	6
Europa no comunitària	0	5
Magrib i nord de l'Àfrica	0	5
Amèrica del Nord	0	2
Xina	0	5
Total	12	126

3.4 Diversitat funcional

Del conjunt de persones grans, una de les intervencions correspon a una persona amb discapacitat, la qual cosa representa el 0,3%, xifra inferior al conjunt de la mostra, en què el 0,7% de les intervencions en debats i entrevistes corresponen a persones amb alguna discapacitat.

Quadre 28. Persones grans amb discapacitat. Freqüència d'intervencions

	Sense discapacitat		Amb discapacitat		Total
	Nombre	%	Nombre	%	
Persona gran	365	99,7	1	0,3	366
Totes les edats	2.671	99,3	19	0,7	2.690

3.5 El rol social de les persones grans

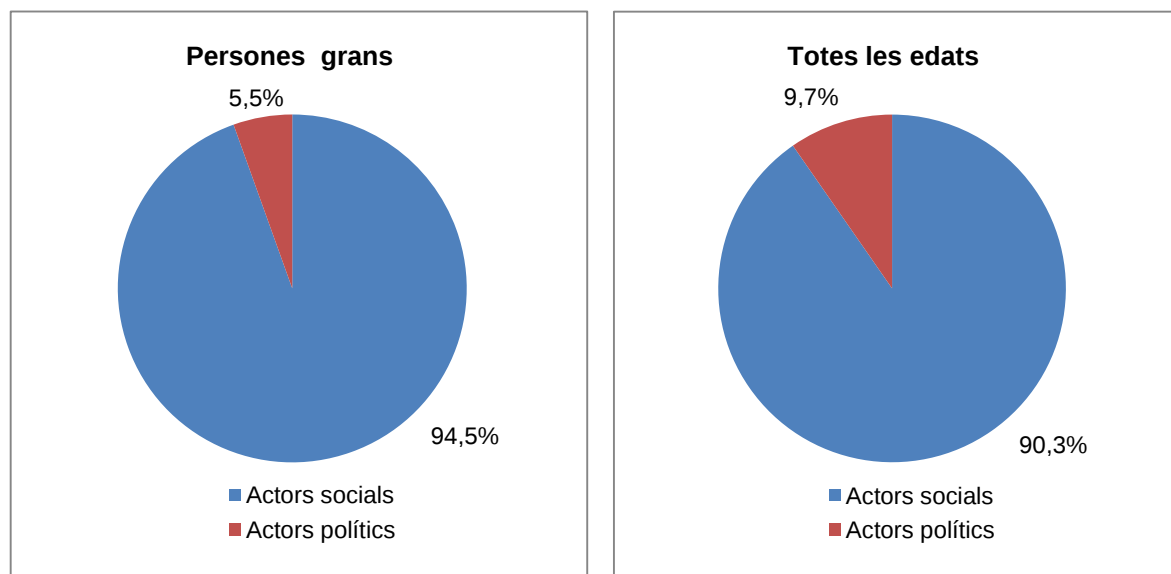
3.5.1 Actors polítics i socials

El 94,5% de les intervencions de persones grans en debats i entrevistes en altres programes de no-ficció correspon a actors socials i, la resta, a actors polítics. El percentatge d'actors socials (94,5%) és 4 punts més elevat que en el total de la mostra (90,3%) per a totes les edats. A diferència dels inserts en teletinformatius, apareixen dones grans amb un rol polític (10% del total de persones grans polítiques).

Quadre 29. Persones grans. Actors polítics i socials. Freqüència d'intervencions

	Persones grans		Totes les edats	
	Nombre	%	Nombre	%
Actors socials	346	94,5	2.430	90,3
Actors polítics	20	5,5	260	9,7
Total	366	100	2.690	100

Figura 21. Persones grans i de totes les edats. Actors polítics i socials

Quadre 30. Persones grans. Actors polítics i socials segons la variable sexe. Freqüència d'intervencions

	Actor polític		Actor social	
	Nombre	%	Nombre	%
Dona gran	2	10,0	108	24,8
Home gran	18	90,0	328	75,2
Total	20	100,0	436	100,0

3.5.2 Agrupacions d'actors socials

Els rols socials que desenvolupen les persones grans entrevistades o que participen en debats té molts elements de coincidència amb els rols identificats per a totes les edats. Així, tot i que amb diferències quantitatives, les tres primeres agrupacions coincideixen (*actors culturals, altres i actors econòmics*) en ordre i les tres següents també són comunes, però en posicions diferents (*universitats i ensenyament, persones expertes i món associatiu*).

A més, la presència de persones grans en debats i entrevistes mostra una peculiaritat respecte dels inserts en teleinformatius: els actors convidats en funció de la seva activitat cultural superen els que apareixen des del seu àmbit personal com a part implicada en els fets narrats (agrupació *altres*).

Les persones grans no apareixen representades en tres agrupacions: *associacions de veïns i veïnes, religions i esglésies no catòliques i sindicats*.

Quadre 31. Persones grans. Agrupacions d'actors socials. Freqüència d'intervencions

Agrupació	Persones grans		Totes les edats	
	Nombre	%	Nombre	%
Actors culturals	132	38,2	882	36,3
Altres	71	20,5	373	15,3
Actors econòmics	29	8,4	249	10,2
Universitats i ensenyament	22	6,4	184	7,6
Persones expertes	22	6,4	230	9,5
Món associatiu	21	6,1	155	6,4
Església catòlica	20	5,8	41	1,7
Actors del món sanitari	15	4,3	128	5,3
Organitzacions empresarials	9	2,6	58	2,4
Associacions i col·lectius professionals	3	0,9	19	0,8
Actors esportius	2	0,6	78	3,2
Associacions de veïns i veïnes	0	--	1	0,0
Religions i esglésies no catòliques	0	--	4	0,2
Sindicats	0	--	28	1,2
Total	346	100	2.430	100

Figura 22. Persones grans. Agrupacions d'actors no polítics

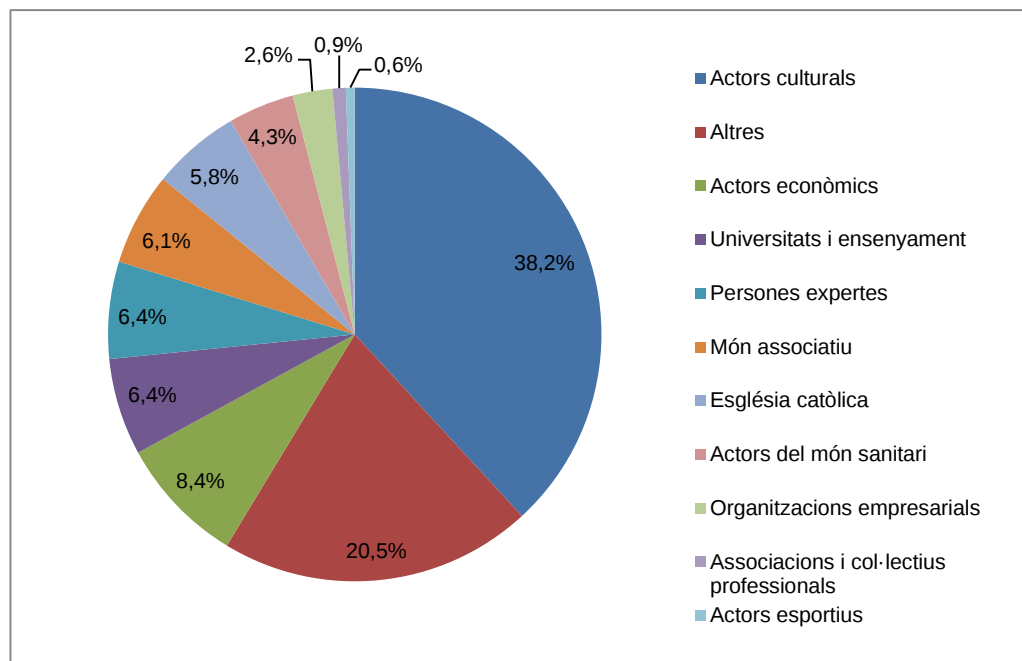
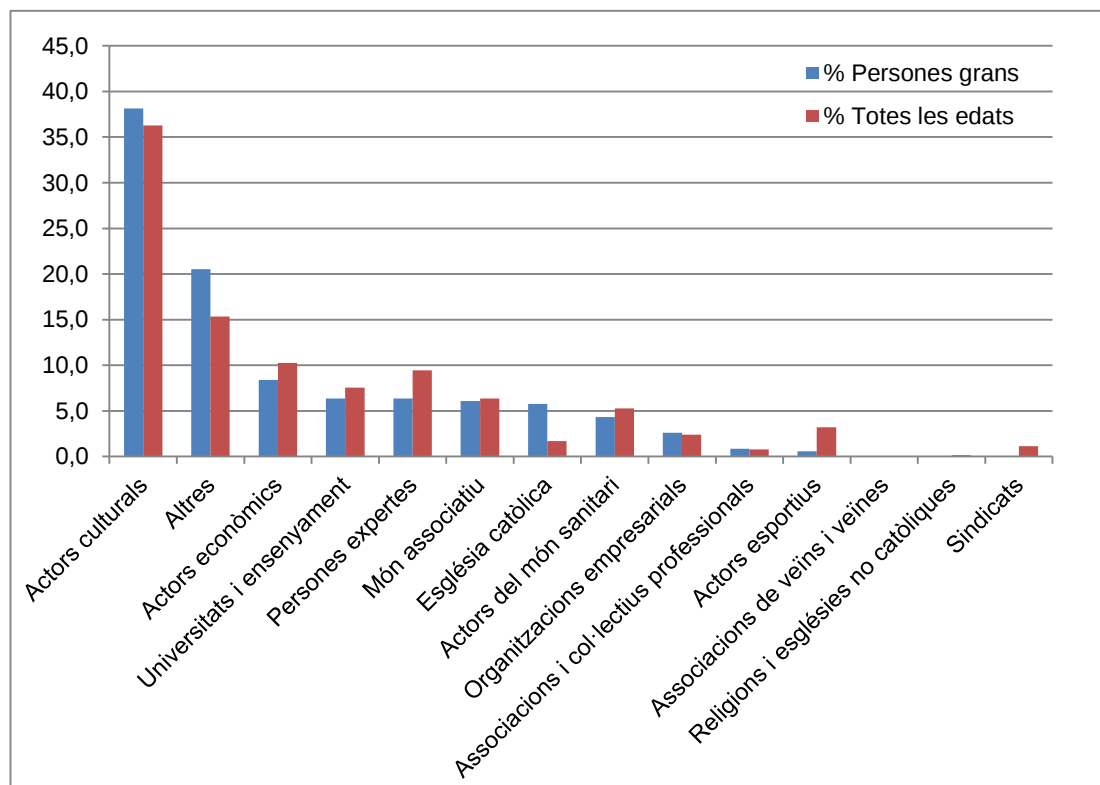

Figura 23. Persones grans i de totes les edats. Agrupacions d'actors no polítics

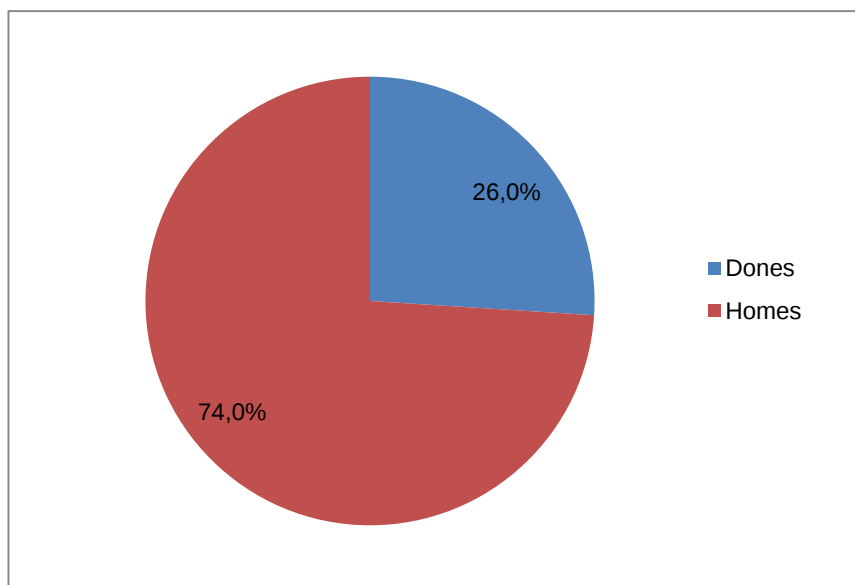

3.5.3 Agrupacions d'actors socials i variable sexe

La presència masculina d'actors socials de més de 65 anys és força superior a la femenina, tal com s'observa en la figura 24. Aquesta prevalença quantitativa es reflecteix en el nombre total d'intervencions d'homes grans en debats i entrevistes (256), que pràcticament triplica el de dones de la mateixa franja d'edat (90).

Entre homes i dones grans s'observen algunes diferències pel que fa al rol social. Així, tot i que coincideixen en les dues primeres agrupacions segons el nombre d'intervencions (*actors culturals i altres*), les dones grans apareixen en termes relatius molt més des del seu àmbit personal (agrupació *altres*) i com a persones del món associatiu que els homes. En canvi, no tenen cap intervenció com a *associacions i col·lectius professionals* i *actors esportius*.

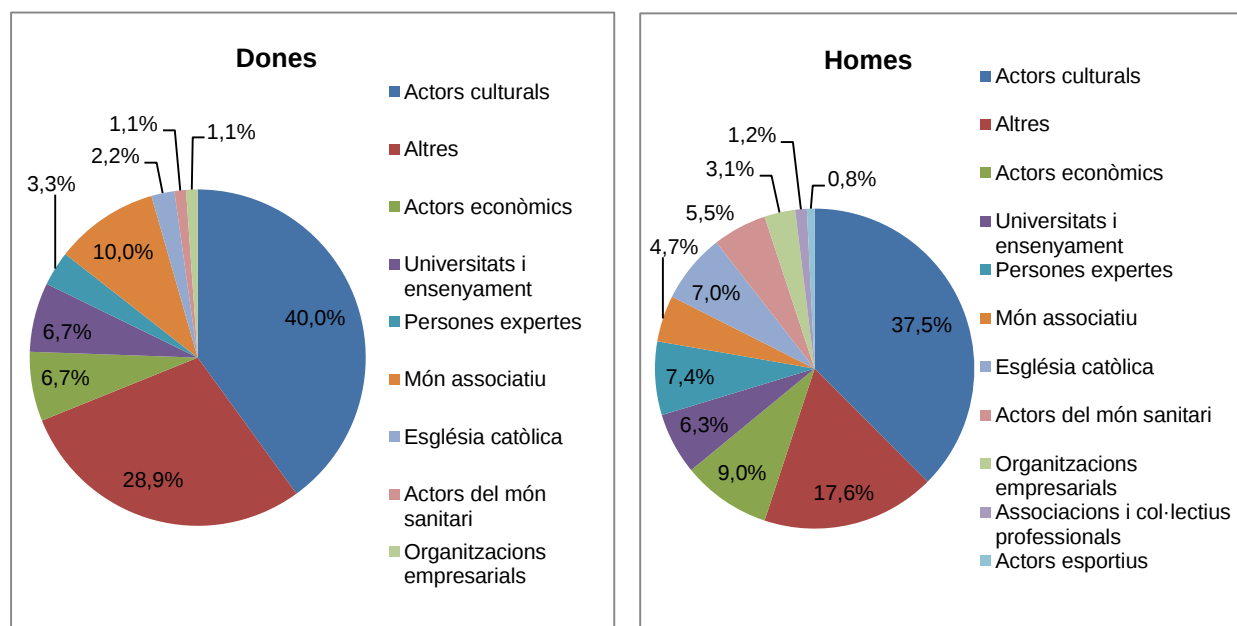
Figura 24. Persones grans. Actors no polítics segons la variable sexe

Quadre 32. Persones grans. Agrupacions d'actors no polítics segons la variable sexe. Freqüència d'intervencions

Agrupació	Dones		Homes	
	Nombre	% total dones	Nombre	% total homes
Actors culturals	36	40,0	96	37,5
Altres	26	28,9	45	17,6
Actors econòmics	6	6,7	23	9,0
Universitats i ensenyament	6	6,7	16	6,3
Persones expertes	3	3,3	19	7,4
Món associatiu	9	10,0	12	4,7
Església catòlica	2	2,2	18	7,0
Actors del món sanitari	1	1,1	14	5,5
Organitzacions empresarials	1	1,1	8	3,1
Associacions i col·lectius professionals	0	--	3	1,2
Actors esportius	0	--	2	0,8
Associacions de veïns i veïnes	0	--	0	--
Religions i esglésies no catòliques	0	--	0	--
Sindicats	0	--	0	--
Total	90	100	256	100

Figura 25. Persones grans. Agrupació segons la variable sexe

3.5.4 Actors culturals. Subagrupacions

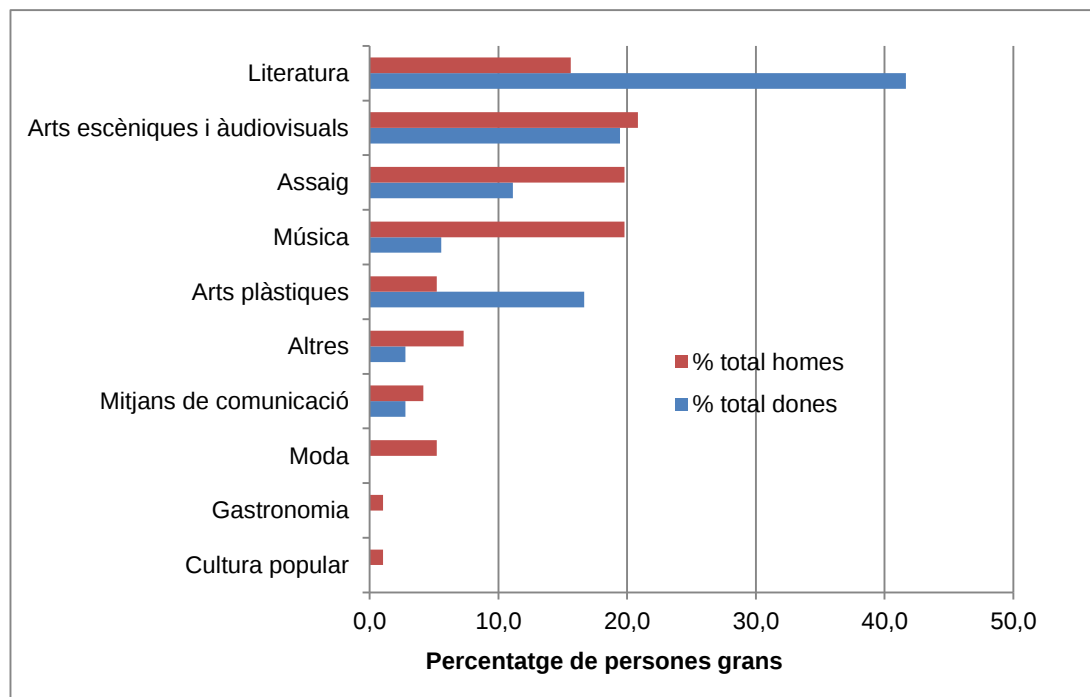
L'agrupació social *actors culturals* és la que té un nombre més gran d'intervencions de persones grans (38,2% del total d'agrupacions), dos terços de les quals corresponen a homes. *Literatura*, *arts escèniques i visuals*, *assaig* i *música* suposen conjuntament el 74,7% del total d'homes i de dones grans.

A diferència dels homes grans, les dones no tenen cap intervenció en relació amb la creació o la gestió en els àmbits de *cultura popular*, *gastronomia* i *moda*, però tenen una proporció d'intervenció més elevada en les subagrupacions *literatura* i *arts plàstiques*.

Quadre 33. Persones grans. Actors culturals. Freqüència d'intervencions

Actors culturals	Dones		Homes		Total	
	Nombre	% total dones	Nombre	% total homes	Nombre	% total
Literatura	15	41,7	15	15,6	30	22,7
Arts escèniques i visuals	7	19,4	20	20,8	27	20,5
Assaig	4	11,1	19	19,8	23	17,4
Música	2	5,6	19	19,8	21	15,9
Arts plàstiques	6	16,7	5	5,2	11	8,3
Altres	1	2,8	7	7,3	8	6,1
Mitjans de comunicació	1	2,8	4	4,2	5	3,8
Moda	0	--	5	5,2	1	3,8
Cultura popular	0	--	1	1,0	1	0,8
Gastronomia	0	--	1	1,0	1	0,8
Total	36	100	96	100	132	100

Figura 26. Persones grans. Actors culturals

3.5.5 Altres actors. Subagrupacions

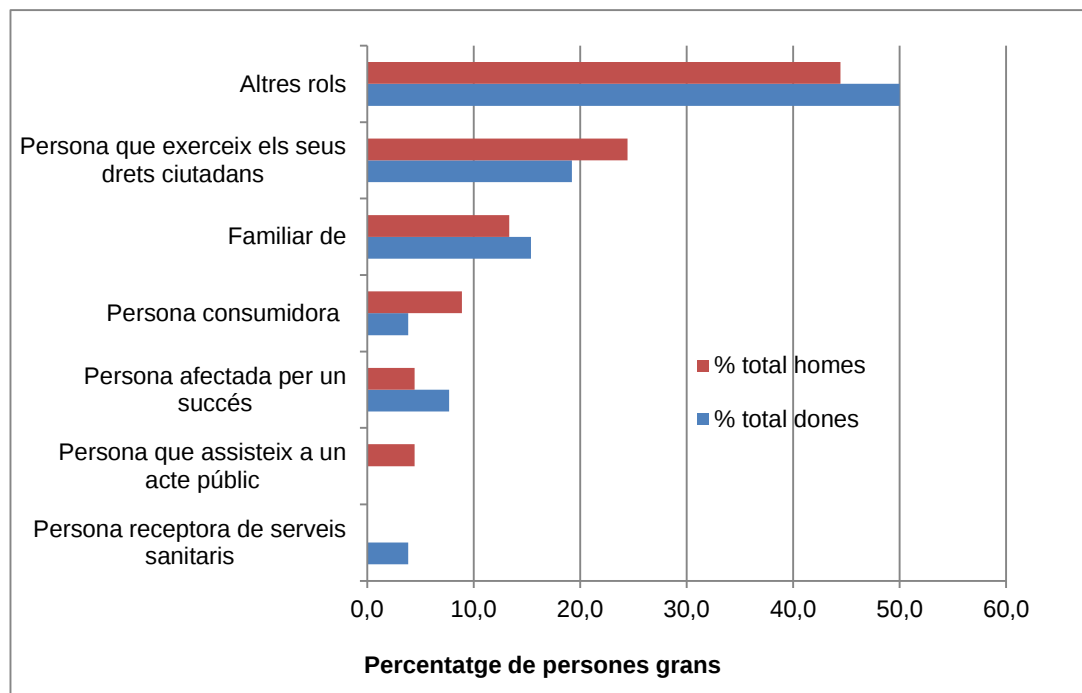
Les intervencions realitzades des d'un àmbit personal com a part implicada en els fets narrats suposen, com ja s'ha vist abans, el 20,5% del total d'intervencions d'actors d'agrupacions socials. En el marc d'aquesta agrupació, s'han definit diferents rols, els més importants en termes quantitatius dels quals són *persona que exerceix els seus drets ciutadans* i *familiar de*. En primer lloc hi apareixen, però, un conjunt divers d'actors sota l'epígraf *altres rols*, són persones jubilades (que apareixen en entrevistes o en debats per raó d'aquesta condició), persones que apareixen com a antigues professionals, etc.

No s'aprecien diferències significatives entre el paper d'homes i de dones, tot i que les dones grans tenen una participació més elevada en quatre subagrupacions: *altres rols*, *familiar de*, *persona afectada per un succés* i *persona receptora de serveis sanitaris*). En la darrera subagrupació esmentada els homes no hi tenen presència.

Quadre 34. Persones grans. Agrupació *altres*. Freqüència d'intervencions

Agrupació <i>altres</i>	Dones		Homes		Total	
	Nombre	% total dones	Nombre	% total homes	Nombre	%
Altres rols	13	50,0	20	44,4	33	46,5
Persona que exerceix els seus drets ciutadans	5	19,2	11	24,4	16	22,5
Familiar de	4	15,4	6	13,3	10	14,1
Persona consumidora	1	3,8	4	8,9	5	7,0
Persona afectada per un succés	2	7,7	2	4,4	4	5,6
Persona que assisteix a un acte públic	0	--	2	4,4	2	2,8
Persona receptora de serveis sanitaris	1	3,8	0	--	1	1,4
Total	26	100	45	100	71	100

Figura 27. Persones grans. Agrupació *altres*

3.6 Síntesi de la diversitat en relació amb les persones grans en els altres programes de no-ficció. Debats i entrevistes

Quadre 35. Síntesi de la diversitat en relació amb les persones grans en debats i entrevistes en els altres programes de no-ficció i comparativa amb el total de la mostra. Primer semestre de 2012

Variables	Persones grans	Total mostra	Anàlisi
Presència	Persona gran: 13,6% de les intervencions	Infant: 0,6% de les intervencions Persona jove: 6,6% de les intervencions Persona adulta: 78,7% de les intervencions Sense determinar: 0,5% de les intervencions	Les <i>persones grans</i> representen el 13,6% de les intervencions en debats i entrevistes
Sexe	Dona gran: 25,1% de les intervencions Home gran: 74,9% de les intervencions	Dona: 30,7% de les intervencions Home: 69,3% de les intervencions	La proporció d'homes i de dones és més desequilibrada en les persones grans que en el total de la mostra. Les dones obtenen una representació menor en el grup d'edat de persones grans que en el total de la mostra Pel que fa a les persones grans, la proporció d'homes que intervenen en debats i en entrevistes quasi triplica la proporció de dones
Origen percebut	Persona gran percebuda com a blanca: 98,9% de les intervencions de persones grans	Persona percebuda com a blanca: 97,3% del total	Les persones grans amb intervencions en els altres programes de no-ficció són percebudes en el 98,9% dels casos com a persones blanques. Aquesta proporció és 1,6 punts superior a la del conjunt de la mostra

Variables	Persones grans	Total mostra	Anàlisi
	Apareixen 2 intervencions de persones grans percebudes amb trets indígenes americans, una persona asiàtica i una de negra	De les 66 intervencions de persones percebudes com a no blanques: • 33,3% negres • 21,2% llatines • 19,7% asiàtiques • 13,6% indopakistaneses • 9,1% àrabs • 3% gitanes	
Origen: immigració	Persones grans immigrades: 3,3% d'intervencions (12 intervencions)	Persones immigrades: 4,7% d'intervencions (126 intervencions)	La presència d'intervencions de persones grans immigrades en els altres programes de no-ficció és en una proporció d'1,4 punts inferior a la del conjunt de la mostra
	Apareixen 6 intervencions de persones grans procedents de l'Amèrica Llatina, quatre de l'Europa dels 15, una de l'Àfrica sud-sahariana i una de l'Àsia (excepte la Xina)	Procedents de: • 27,8% de l'Amèrica Llatina • 27% d l'Europa dels 15 • 17,5% de l'Àfrica sud-sahariana • 9,5% de l'Àsia (excepte la Xina) • 4,8% de la resta d'Europa comunitària • 4% de l'Europa no comunitària • 4% del Magrib i el nord de l'Àfrica • 4% de la Xina • 1,6% d'Amèrica del Nord	
Diversitat funcional	Apareix una única intervenció d'una persona gran discapacitada (física), que representa un 0,3% de les persones grans	Intervencions de persones amb discapacitat: 0,7% del total (19 persones discapacitades)	La presència d'intervencions de persones grans amb discapacitat és una proporció 0,4 punts inferior al conjunt de la mostra

Variables	Persones grans	Total mostra	Anàlisi
Rol social: actors d'agrupacions polítics	Percentatge de persones grans que són actors polítics: 5,5%	Percentatge de persones que són actors polítics: 9,7%	La presència d'intervencions de persones grans pertanyents a agrupacions polítiques és una proporció 4,2 punts inferior a la del conjunt de la mostra
Rol social: actors d'agrupacions socials	L'agrupació <i>actors culturals</i> suposa el 38,2% del nombre total d'intervencions. A continuació: • <i>Altres</i>: 20,5% • <i>Actors econòmics</i>: 8,4% Dones grans: El 40% de les intervencions de dones pertany a l'agrupació <i>actors culturals</i>. A continuació: • <i>Altres</i>: 28,9% • <i>Món associatiu</i>: 10% Homes grans: El 37,5% de les intervencions d'homes pertany a l'agrupació <i>actors culturals</i>. A continuació: • <i>Altres</i>: 17,6% • <i>Món associatiu</i>: 9%	L'agrupació <i>actors culturals</i> suposa el 36,3% del nombre total d'intervencions. A continuació: • <i>Altres</i>: 15,3% • <i>Actors econòmics</i>: 10,2%	Les agrupacions <i>actors culturals</i> , <i>altres</i> i <i>Església catòlica</i> tenen més presència percentual dins el grup d'edat de persones grans que en el total de la mostra. Les persones grans no tenen presència en les agrupacions <i>associacions de veïns i veïnes</i> , <i>religions</i> i <i>esglésies no catòliques</i> i <i>sindicats</i>

Variables	Persones grans	Total mostra	Anàlisi
Rol social: subagrupacions a actors culturals	Les subagrupacions amb més intervencions són la <i>literatura</i> (22,7%), les <i>arts escèniques i visuals</i> (20,5%) i l'<i>assaig</i> (17,4%). Dones grans: les 3 subagrupacions culturals amb més intervencions: • <i>Literatura</i>: 41,7% • <i>Arts escèniques i visuals</i>: 19,4% • <i>Arts plàstiques</i>: 16,7% Homes grans: les 3 subagrupacions culturals amb més intervencions: • <i>Arts escèniques i visuals</i>: 20,8% • <i>Assaig</i>: 19,8% • <i>Música</i>: 19,8%	Les 3 subagrupacions culturals amb més intervencions del total de la mostra: • <i>Literatura</i>: 22,7% • <i>Arts escèniques i visuals</i>: 20,5% • <i>Assaig</i>: 17,4%	Quatre subagrupacions suposen el 75% del total : <i>literatura</i> (22,7%), <i>arts escèniques i visuals</i> (20,5%), <i>assaig</i> (17,4%) i <i>música</i> (15,9%) Les tres subagrupacions on més intervenen les dones grans corresponen a <i>literatura</i>, <i>arts escèniques i visuals</i> i <i>arts plàstiques</i>. En canvi, els homes de la mateixa franja d'edat concentren les seves intervencions en <i>arts escèniques i visuals</i>, <i>assaig</i> i <i>música</i>
Rol social: subagrupacions a altres	Les subagrupacions amb més intervencions són <i>altres rols</i> (46,5%), <i>persona que exerceix els seus drets ciutadans</i> (22,5%) i <i>familiar de</i> (14,1%). Dones grans: les 3 subagrupacions amb més intervencions: • <i>Altres rols</i>: 50,0% • <i>Persona que exerceix els seus drets ciutadans</i>: 19,2% • <i>Familiar de</i>: 15,4% Homes grans: les 3 subagrupacions amb més intervencions: • <i>Altres rols</i>: 44,4% • <i>Persona que exerceix els seus drets ciutadans</i>: 24,4% • <i>Familiar de</i>: 13,3%	Les 3 subagrupacions amb més intervencions del total de la mostra: • <i>Altres rols</i>: 46,5% • <i>Persona que exerceix els seus drets ciutadans</i>: 22,5% • <i>Familiar de</i>: 14,1%	Les persones grans apareixen representades en set àmbits dels quinze que conté l'agrupació <i>altres</i>. D'aquests àmbits, les dones no tenen cap intervenció en la subagrupació <i>persona que assisteix a un acte públic</i> i, els homes, a <i>persona receptora de serveis sanitaris</i> Les tres subagrupacions amb més intervencions per part de les dones grans (84,6%) corresponen a <i>altres rols</i>, <i>persona que exerceix els seus drets ciutadans</i> i <i>familiar de</i>. Aquestes tres subagrupacions també són les que concentren més intervencions per part dels homes (83,1%) i del total de la mostra (83,1%)

III. PROGRAMES DE FICCIÓ

4. Presència de les persones grans en els programes de ficció

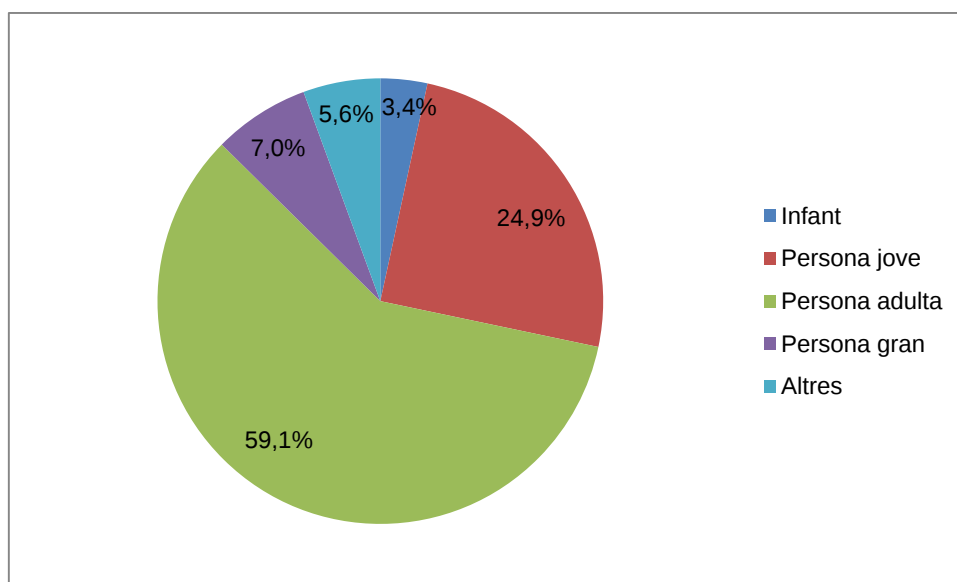
4.1 Edat i sexe de les persones grans

El 7,0% dels personatges que apareixen en la ficció són persones grans. La presència real d'aquest grup d'edat en la població catalana és del 17,4%.⁹ A banda, el grup que aglutina un nombre més elevat de personatges és el de persones adultes (59,1%), seguit del de persones joves (24,9%).

Quadre 36. Personatges segons les variables *edat aparent* i *sexe*

Edat aparent	Dones		Homes		Total	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Infant	5	41,7	7	58,3	12	3,4
Persona jove	47	52,8	42	47,2	89	24,9
Persona adulta	84	39,8	127	60,2	211	59,1
Persona gran	13	52,0	12	48,0	25	7,0
Altres ¹⁰	10	50,0	10	50,0	20	5,6
Total	159	44,5	198	55,5	357	100

Figura 28. Personatges segons la variable *edat aparent*

⁹ Font: estadístiques sobre demografia i qualitat de vida de l'Idescat (2012).

¹⁰ Aquesta categoria inclou els personatges que apareixen amb edats diferents al llarg d'un programa concret.

En relació amb la variable sexe, la programació de ficció no segueix el patró dels espais de no-ficció analitzats, de manera que no s'estableix la relació de 'com més edat, menys proporció de dones'. La presència de dones és superior a la dels homes en el col·lectiu de persones joves (52,8% i 47,2%, respectivament) i de persones grans (52% i 48%, respectivament).

Figura 29. Persones grans segons la variable sexe

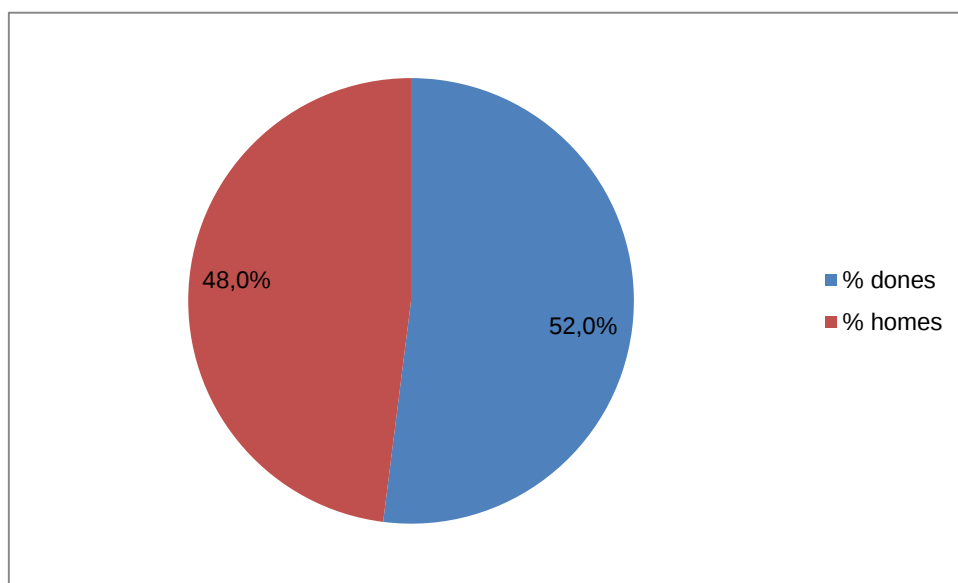
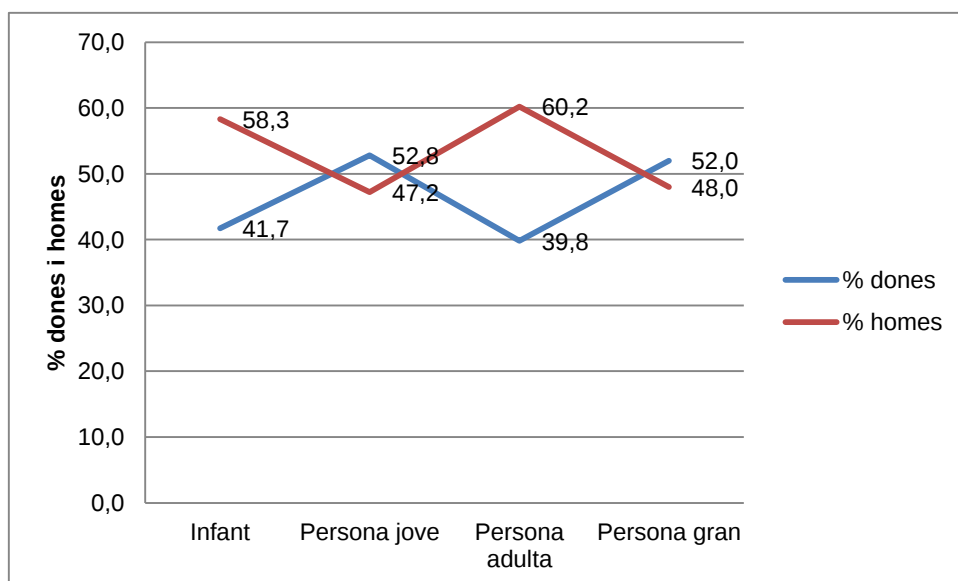

Figura 30. Edat i sexe dels personatges¹¹

¹¹ S'exclouen els 20 personatges (*altres*) que apareixen amb edats diferents al llarg d'un programa concret.

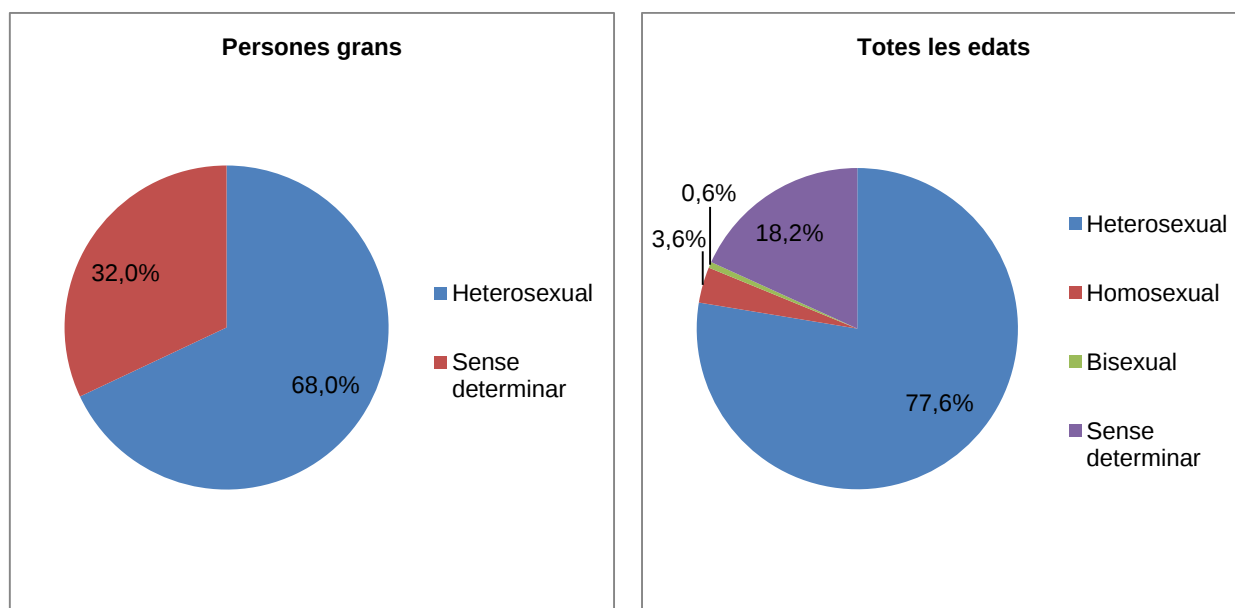
4.2 Orientació sexual de les persones grans

Del total de persones grans, en el 68% dels casos, el relat n'ha fet explícita l'orientació sexual (tots ells heterossexuals). Quant al total de la mostra, l'homosexualitat i la bisexualitat hi estan representades amb un 3,6% i un 0,6%, respectivament.

Quadre 37. Persones grans i de totes les edats segons la variable *orientació sexual*

Orientació sexual	Persones grans	%	Totes les edats	%
Heterossexual	17	68,0	277	77,6
Homossexual	0	--	13	3,6
Bisexual	0	--	2	0,6
Sense determinar	8	32,0	65	18,2
Total	25	100	357	100

Figura 31. Persones grans i de totes les edats segons la variable *orientació sexual*

4.3 Tipus de personatge de les persones grans

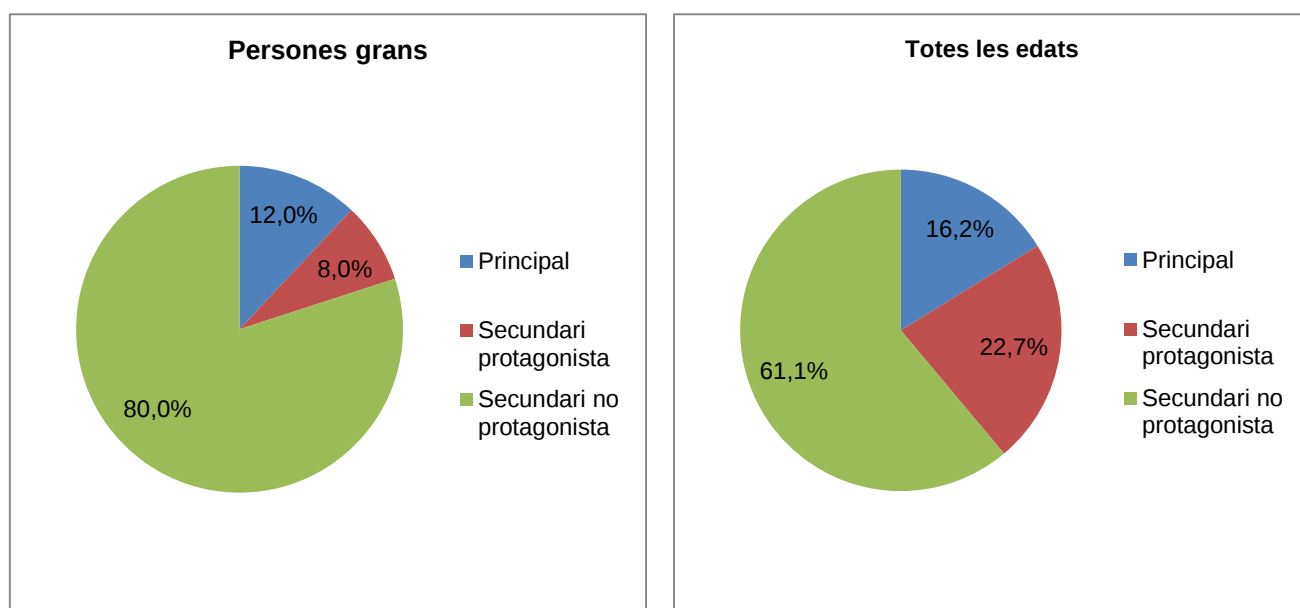
El paper que tenen els 25 personatges que apareixen com a persones grans és, en conjunt, menys rellevant que el del conjunt de la mostra per a totes les edats.

Així, els personatges principals representen un 12% de les persones grans, quan per a totes les edats el percentatge puja fins a un 16,2%. Per contra, els secundaris no protagonistes, és a dir, que no tenen una participació essencial en la història, suposen el 80% de les persones grans, i una xifra inferior (el 61,1%) per al conjunt de totes les edats. A més, el percentatge de persones grans que apareixen com a secundaris no protagonistes és més elevat en el cas de les dones, en què el percentatge arriba al 92,3%.

Quadre 38. Persones grans i de totes les edats segons el tipus de personatge

Personatge	Dones		Homes		Total persones grans		Totes les edats	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Principal	1	7,7	2	16,7	3	12,0	58	16,2
Secundari protagonista	0	--	2	16,7	2	8,0	81	22,7
Secundari no protagonista	12	92,3	8	66,7	20	80,0	218	61,1
Total	13	100	12	100	25	100	357	100

Figura 32. Persones grans i de totes les edats segons el tipus de personatge

4.3.1 Descripció dels personatges principals

Les tres persones grans –una dona i dos homes– que apareixen en els programes de ficció com a personatges principals són: Isabel (*Germanes*), Quico Pallars (a la sèrie coral *Gran Nord*) i Malaccai (*Món 3XL*). La primera és la mare de les tres germanes protagonistes; el segon és l'oncle de la protagonista i l'acull a casa seva, i el tercer dirigeix una organització dictatorial en un relat de ciència-ficció.

L'anàlisi de l'orientació sexual indica que dos personatges –la Isabel i en Quico Pallars– són heterosexuels. El cas restant –en Malaccai–, no està explicitat en el relat.

Les variables *origen percebut*, *procedència*, *diversitat funcional*, *malaltia* i *problemàtica social* obtenen resultats idèntics en els tres personatges. Tots ells són persones blanques, no immigrades i no presenten cap discapacitat, malaltia ni problemàtica social.¹² Pel que fa a la llengua de comunicació, dos personatges –en Quico Pallars i en Malaccai– utilitzen el català i una –la Isabel– el castellà.

¹² Tot i actuar com a contrabandista esporàdic, no es tracta d'una problemàtica social des del punt de vista del personatge d'en Quico Pallars.

Quadre 39. Persones grans. Descripció dels personatges principals

Personatge	Intervenció en la història	Sexe	Orientació sexual	Origen percebut	Immigració	Discapacitat	Malaltia	Problemàtica social	Llengua de comunicació
Isabel	Mare de les tres germanes protagonistes	Dona	Heterosexual	Persona blanca	No immigrada	No	No	No	Castellà
Quico Pallars	Oncle de la protagonista a qui acull a casa seva	Home	Heterosexual	Persona blanca	No immigrada	No	No	No	Català
Malaccai	Dirigent d'una organització dictatorial en un relat de ciència ficció	Home	Sense determinar	Persona blanca	No immigrada	No	No	No	Català

4.4 Origen percebut de les persones grans

Totes les persones grans que apareixen en la ficció analitzada es perceben com a blanques. Quant al conjunt de totes les edats, es comptabilitzen dos casos d'altres orígens. En concret, dues persones percebudes com a posseïdores de trets indígenes americans.

Quadre 40. Persones grans i de totes les edats segons la variable *origen percebut*

	Persona percebuda com a <i>blanca</i>		Persona percebuda com a no <i>blanca</i>		Total
	Nombre	%	Nombre	%	
Persones grans	25	100	0	--	25
Totes les edats	355	99,4	2	0,6	357

4.5 Procedència de les persones grans

No es detecta cap cas de persona immigrada en el col·lectiu de persones grans. En canvi, la mostra de totes les edats presenta un 2,5% de persones immigrades. La seva procedència inclou Europa (comunitària i no comunitària), l'Amèrica Llatina, l'Amèrica del Nord i Oceania.

Quadre 41. Persones grans i de totes les edats, immigrades i no immigrades

	Persona immigrada		Persona no immigrada		Total
	Nombre	%	Nombre	%	
Persones grans	0	--	25	100	25
Totes les edats	9	2,5	348	97,5	357

4.6 Diversitat funcional de les persones grans

L'anàlisi comptabilitza un cas d'una persona gran amb discapacitat, que apareix associada a una malaltia mental i que suposa un 4% de les persones grans. En el conjunt de la mostra se'n registren cinc casos (1,4%), que corresponen majoritàriament a discapacitats físiques motores.

Quadre 42. Persones grans i de totes les edats segons la variable *diversitat funcional*

	Sense discapacitat		Amb discapacitat		Total
	Nombre	%	Nombre	%	
Persones grans	24	96,0	1	4,0	25
Totes les edats	352	98,6	5	1,4	357

4.7 Rol social de les persones grans

4.7.1 Agrupacions

Existeixen diferències notables entre el rol social dels personatges que són persones grans i el del total de la mostra, més enllà que la categoria *altres* és la principal en tots dos casos, on, a més, les persones grans apareixen en un percentatge 14 punts superior.

El ventall de rols dels personatges que són persones grans és molt més reduït que el de totes les edats i es limita a cinc agrupacions, la meitat que per a totes les edats. A més, no apareix cap personatge gran en rols com ara *persones expertes* i *actors culturals*, que tenen una certa importància relativa en el conjunt de la mostra.

Quadre 43. Persones grans i de totes les edats segons la variable agrupació

Agrupació	Persones grans	%	Totes les edats	%
Altres	19	76,0	222	62,2
Actors econòmics	2	8,0	48	13,4
Església catòlica	2	8,0	7	2,0
Actors polítics	1	4,0	14	3,9
Actors del món sanitari	1	4,0	9	2,5
Persones expertes	0	--	28	7,8
Actors culturals	0	--	15	4,2
Universitats i ensenyament	0	--	8	2,2
Actors esportius	0	--	4	1,1
Món associatiu	0	--	2	0,6
Total	25	100	357	100

Figura 33. Persones grans segons la variable *agrupació*

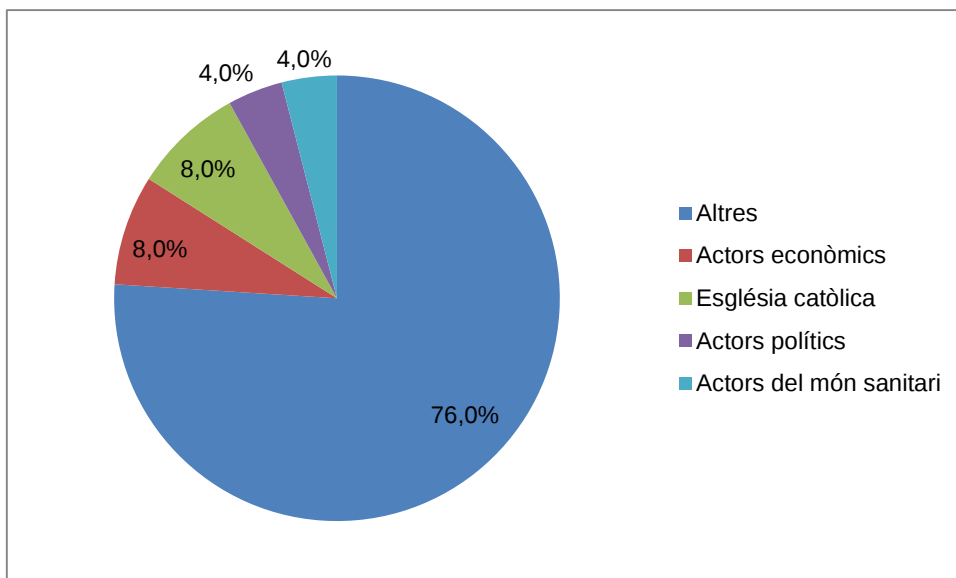
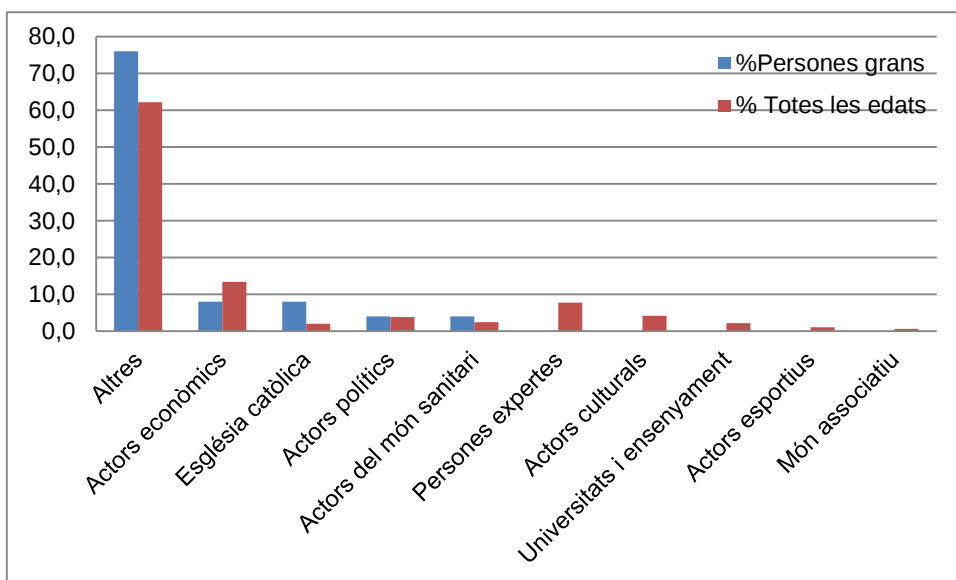

Figura 34. Persones grans i de totes les edats segons la variable *agrupació*

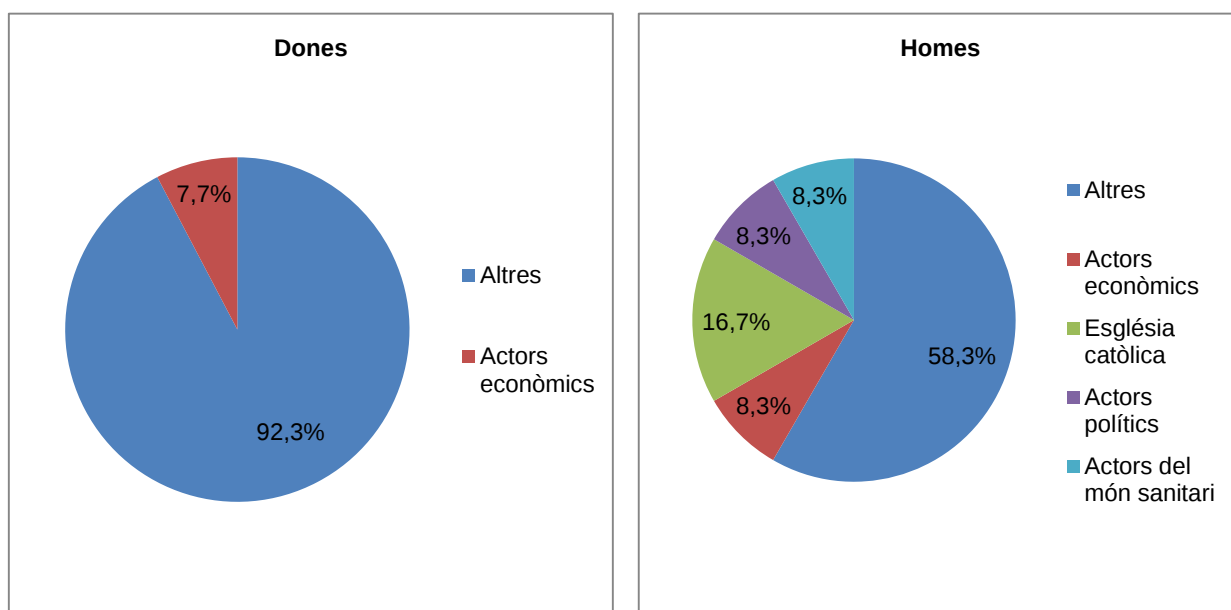

Pel que fa a la variable sexe, les dones grans es distribueixen exclusivament entre dues agrupacions: *altres* (92,3%) i *actors econòmics* (7,7%). Els homes grans, en canvi, apareixen en cinc agrupacions.

Quadre 44. Dones i homes grans segons la variable agrupació

Agrupació	Dones		Homes	
	Nombre	%	Nombre	%
Altres	12	92,3	7	58,3
Actors econòmics	1	7,7	1	8,3
Església catòlica	0	--	2	16,7
Actors polítics	0	--	1	8,3
Actors del món sanitari	0	--	1	8,3
Total	13	100	12	100

Figura 35. Dones i homes grans segons la variable agrupació

El quadre següent mostra que les 19 persones grans agrupades dins la categoria *altres* es defineixen, sobretot, com a persones jubilades (63,1%). En aquest grup, la presència de les dones supera la dels homes en gairebé deu punts percentuals (66,7% i 57,1%, respectivament).

Quadre 45. Dones i homes grans. Categorització de l'agrupació *altres* per ocupacions

Agrupació Altres	Dones		Homes		Total persones grans	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Persona jubilada	8	66,7	4	57,1	12	63,1
Familiar d'un personatge	2	16,7	1	14,3	3	15,8
Personatge en relat de ciència-ficció	0	--	1	14,3	1	5,3
Persona treballadora en actiu	1	8,3	0	--	1	5,3
Persona malalta d'esquizofrènia	1	8,3	0	--	1	5,3
Personatge històric (comte)	0	--	1	14,3	1	5,3
Total	12	100	7	100	19	100

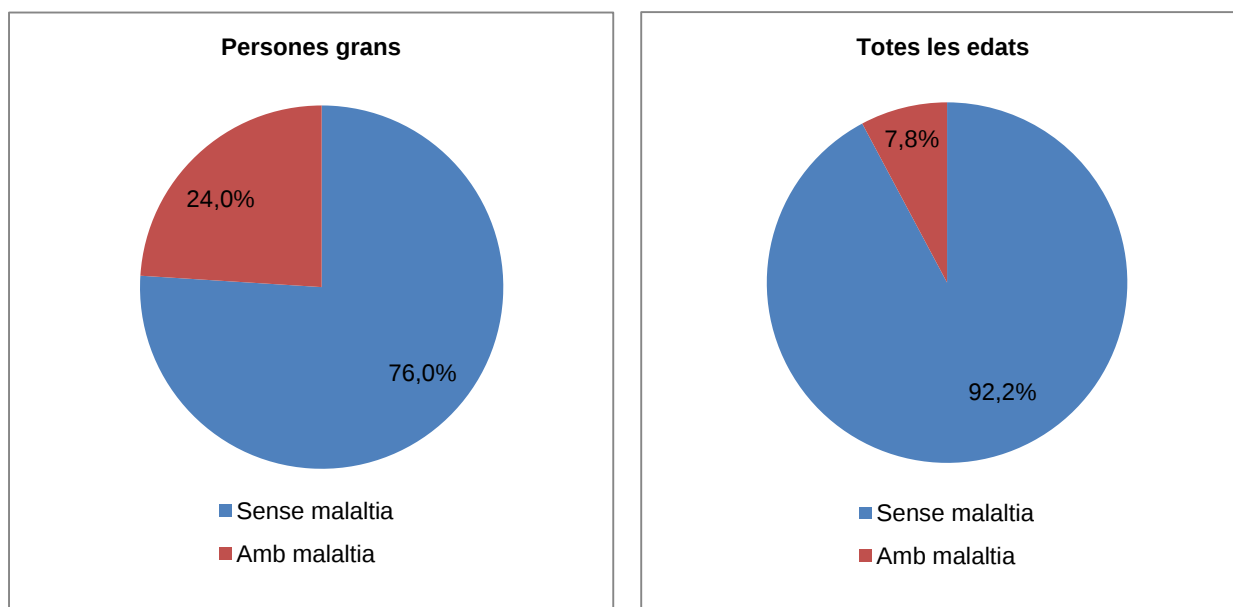
4.7.2 Malaltia de les persones grans

El percentatge de persones grans amb malaltia (24%) triplica el percentatge de persones amb malalties en el total de la mostra (7,8%).

Quadre 46. Persones grans i de totes les edats segons la variable *malaltia*

	Sense malaltia		Amb malaltia		Total
	Nombre	%	Nombre	%	
Persones grans	19	76,0	6	24,0	25
Totes les edats	329	92,2	28	7,8	357

Figura 36. Persones grans i de totes les edats segons la variable *malaltia*

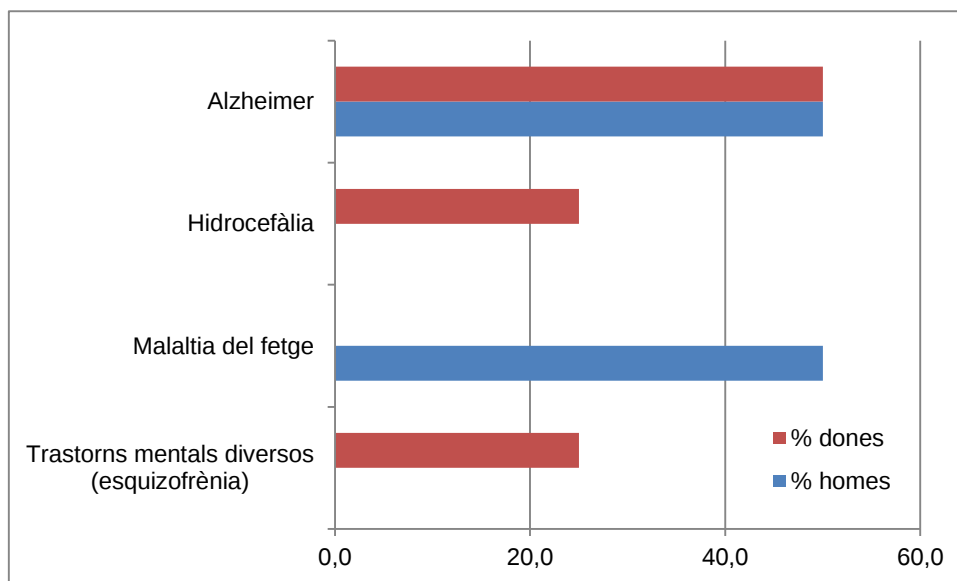
Les malalties amb presència entre les persones grans són l'Alzheimer (50%), la hidrocefàlia (16,7%), les malalties del fetge (16,7%) i els trastorns mentals diversos (16,7%). En el total de la mostra, les tres primeres patologies perden pes percentual. Per contra, s'incrementa la presència de trastorns mentals (28,6%) i s'hi afegeixen noves malalties com el càncer (7,1%), entre d'altres.

Quadre 47. Dones i homes grans. Categorització de la variable *malaltia*

Malaltia	Dones		Homes		Total persones grans		Totes les edats	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Alzheimer	2	50,0	1	50,0	3	50,0	3	10,7
Hidrocefàlia	1	25,0	0	--	1	16,7	1	3,6
Malaltia del fetge	0	--	1	50,0	1	16,7	3	10,7
Trastorns mentals diversos	1	25,0	0	--	1	16,7	8	28,6
Càncer	0	--	0	--	0	--	2	7,1
Al·lèrgia	0	--	0	--	0	--	1	3,6
Asma	0	--	0	--	0	--	1	3,6
Autisme	0	--	0	--	0	--	1	3,6
Cardiopaties	0	--	0	--	0	--	1	3,6
Estat de coma	0	--	0	--	0	--	1	3,6
Fibromiàlgia	0	--	0	--	0	--	1	3,6
Insuficiència renal	0	--	0	--	0	--	1	3,6
Malaltia de Crohn	0	--	0	--	0	--	1	3,6
Sida	0	--	0	--	0	--	1	3,6

Malaltia	Dones		Homes		Total persones grans		Totes les edats	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Síndrome Münchhausen per poders	0	--	0	--	0	--	1	3,6
Sense determinar	0	--	0	--	0	--	1	3,6
Total	4	100	2	100	6	100	28	100

Figura 37. Dones i homes grans. Categorització de la variable *malaltia*

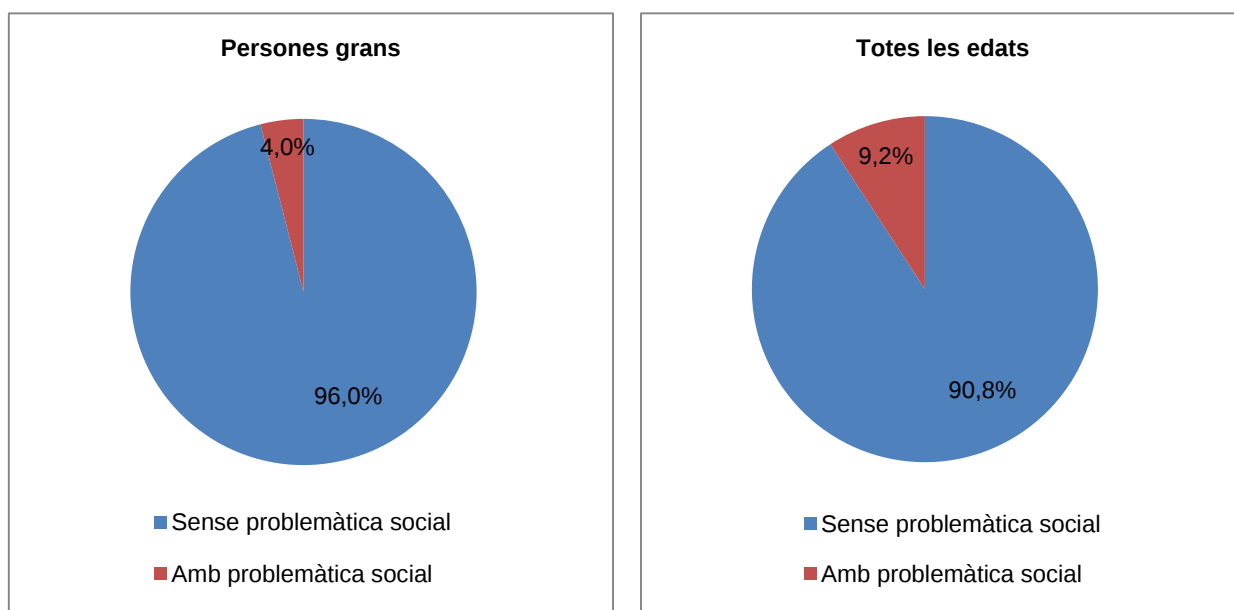
4.7.3 Problemàtica social de les persones grans

Es registra un cas d'una persona gran amb problemàtica social (assetjament immobiliari). Això suposa un 4% de la mostra. El percentatge de persones de totes les edats que presenten alguna problemàtica social és més elevat (9,2%).

Quadre 48. Persones grans i de totes les edats segons la variable *problemàtica social*

	Sense problemàtica social		Amb problemàtica social		Total
	Nombre	%	Nombre	%	
Persones grans	24	96,0	1	4,0	25
Totes les edats	324	90,8	33	9,2	357

Figura 38. Persones grans i de totes les edats segons la variable *problemàtica social*

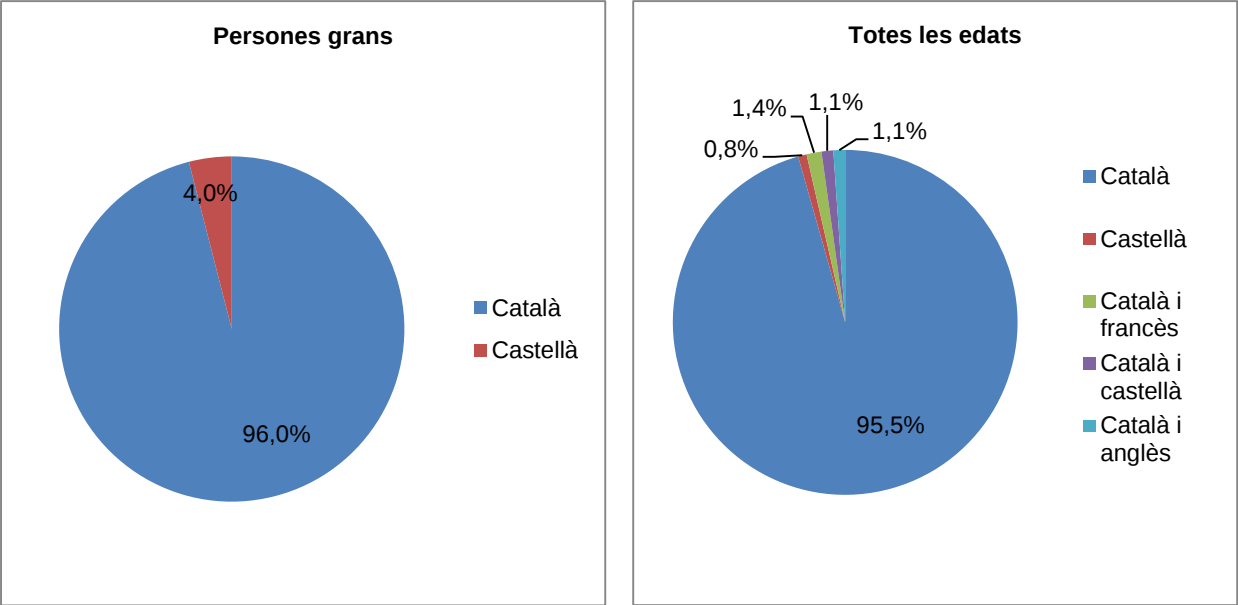
4.7.4 Llengua de comunicació de les persones grans

Gairebé la totalitat de les persones grans utilitza només el català com a llengua de comunicació (96%), en una proporció similar al total de la mostra (95,5%). En relació amb el castellà, el percentatge de persones que utilitza només aquesta llengua és més elevat en el col·lectiu de persones grans (4%) que en el conjunt de la mostra (0,8%).

Quadre 49. Persones grans i de totes les edats segons la variable *llengua de comunicació*

Llengua de comunicació	Persones grans	%	Totes les edats	%
Català	24	96,0	341	95,5
Castellà	1	4,0	3	0,8
Català i francès	0	--	5	1,4
Català i castellà	0	--	4	1,1
Català i anglès	0	--	4	1,1
Total	25	100	357	100

Figura 39. Persones grans i de totes les edats segons la variable *llengua de comunicació*

4.8 Síntesi de la diversitat en relació amb les persones grans en els programes de ficció

Quadre 50. Síntesi de la diversitat en relació amb les persones grans en els programes de ficció i comparativa amb el total de la mostra. Primer semestre de 2012

Variables	Persones grans	Total mostra	Anàlisi
Presència	Persona gran: 7,0%	Infant: 3,4% Persona jove: 24,9% Persona adulta: 59,1% Altres: 5,6%	Les persones grans ocupen el tercer lloc pel que fa a la variable <i>presència</i> respecte dels altres grups d'edat
Sexe	Dona gran: 52,0% Home gran: 48,0%	Dona: 44,5% Home: 55,5%	La proporció d'homes i de dones és més equilibrada en les persones grans que en el total de la mostra. Les dones obtenen més representació en el grup d'edat de persones grans que en el total de la mostra
Orientació sexual	Heterosexual: 68,0% Sense determinar: 32,0%	Heterosexual: 77,6% Homosexual: 3,6% Bisexual: 0,6% Sense determinar: 18,2%	En els casos en què el relat explicita l'orientació sexual de les persones grans, aquestes són sempre heterosexuales. No hi ha cap cas de persona gran homosexual o bisexual
Tipus de personatge	Principal: 12,0% Secundari protagonista: 8,0% Secundari no protagonista: 80,0%	Principal: 16,2% Secundari protagonista: 22,7% Secundari no protagonista: 61,1%	Les persones grans són principalment personatges secundaris no protagonistes. El 12,0% de les persones grans tenen un paper de personatge principal, mentre que per al conjunt de totes les edats és del 16,2%
Origen percebut	Persona gran percebuda com a blanca: 100%	Persona percebuda com a blanca: 99,4% Persona percebuda com a no blanca: 0,6%	Les persones d'origen diferent al de <i>persona blanca</i> no tenen representació dins del grup d'edat de persones grans. En el total de la mostra, suposen el 0,6%
Procedència	Persona gran no immigrada: 100%	Persona no immigrada: 97,5% Persona immigrada: 2,5%	Les persones immigrades no tenen representació dins el grup d'edat de persones grans. En canvi, en el total de la mostra hi ha un 2,5% persones immigrades
Diversitat funcional	Amb discapacitat: 4,0% Sense discapacitat: 96,0%	Amb discapacitat: 1,4% Sense discapacitat: 98,6%	Es detecta 1 cas (4,0%) de discapacitat en relació amb el col·lectiu de persones grans. En el total de la mostra es registren 5 casos (1,4%) de persones amb alguna discapacitat

Variables	Persones grans	Total mostra	Anàlisi
Rol social: agrupacions	Altres: 76,0% Actors econòmics: 8,0% Església catòlica: 8,0% Actors polítics: 4,0% Actors del món sanitari: 4,0%	Altres: 62,2% Actors econòmics: 13,4% Església catòlica: 2,0% Actors polítics: 3,9% Actors del món sanitari: 2,5% Persones expertes: 7,8% Actors culturals: 4,2% Universitat i ensenyament: 2,2% Actors esportius: 1,1% Món associatiu: 0,6%	L'Església catòlica, els actors polítics i els actors del món sanitari tenen més presència percentual dins el grup de persones grans que en el total de la mostra. En canvi, els actors econòmics tenen menys representació No hi ha cap cas de persona gran que exerceixi de persona experta, actor cultural, actor esportiu o vinculat amb el món de la universitat i l'ensenyament, així com amb el món associatiu
Rol social: malaltia	Amb malaltia: 24,0% Sense malaltia: 76,0%	Amb malaltia: 7,8% Sense malaltia: 92,2%	En termes relatius, les malalties estan més presents en les persones grans que en el total de personatges de la mostra. Tot i així, cal tenir en compte que la mostra de referència inclou només 6 casos de persones grans malaltes
Rol social: tipus de malaltia	Alzheimer: 50,0% Hidrocefàlia: 16,7% Malalties del fetge: 16,7% Trastorns mentals diversos: 16,7%	Trastorns mentals diversos: 28,6% Alzheimer: 10,7% Malalties del fetge: 10,7% Càncer: 7,1% Hidrocefàlia: 3,6% Resta de malalties: 46,4%	L'Alzheimer és la malaltia que té més presència en les persones grans malaltes, més que en el total de la mostra
Rol social: problemàtica social	Amb problemàtica social: 4,0% Sense problemàtica social: 96,0%	Amb problemàtica social: 9,2% Sense problemàtica social: 90,8%	En termes relatius, les problemàtiques socials estan menys representades en les persones grans que en el total de la mostra. Es detecta un cas de persona gran (dona) amb problemàtica social, referit a l'assetjament immobiliari
Rol social: llengua de comunicació	Català: 96,0% Castellà: 4,0%	Català: 95,5% Castellà: 0,8% Català i francès: 1,4% Català i castellà: 1,1% Català i anglès: 1,1%	La majoria de persones grans parlen en català, en una proporció similar al total de la mostra. El percentatge de persones que parla castellà és més elevat en el col·lectiu de persones grans que en el total de la mostra.

5. La representació de les persones grans a la televisió. Conclusions

5.1 Introducció

L'objectiu d'aquest informe, que forma part d'un projecte més ampli d'anàlisi de la diversitat i la igualtat a la televisió, és estudiar la representació de les persones grans a la televisió en espais de ficció i de no-ficció.

La metodologia escollida discrimina entre els programes en funció de la seva tipologia i estableix diferents unitats d'anàlisi i sistemes de mostreig per a cada grup de programes. Així, s'estudien les persones que apareixen en un teletinformatiu realitzant un insert, les intervencions de les persones en debats i entrevistes en programes de no-ficció i els personatges en les obres de ficció de producció pròpia. Igualment, el mostreig de les unitats varia: una tria aleatòria i estratificada per als teletinformatius; la totalitat dels programes de no-ficció amb debats o entrevistes predeterminats, i una selecció dels episodis de ficció en funció de la seva periodicitat.

Si l'aproximació metodològica és diversa en funció de la metodologia, les variables analitzades (*sexe, edat, origen, orientació sexual, diversitat funcional i rol social*) són les mateixes. Amb aquesta homogeneïtzació es pretén poder realitzar una aproximació transversal a la imatge de les persones grans en totes les tipologies de programes.

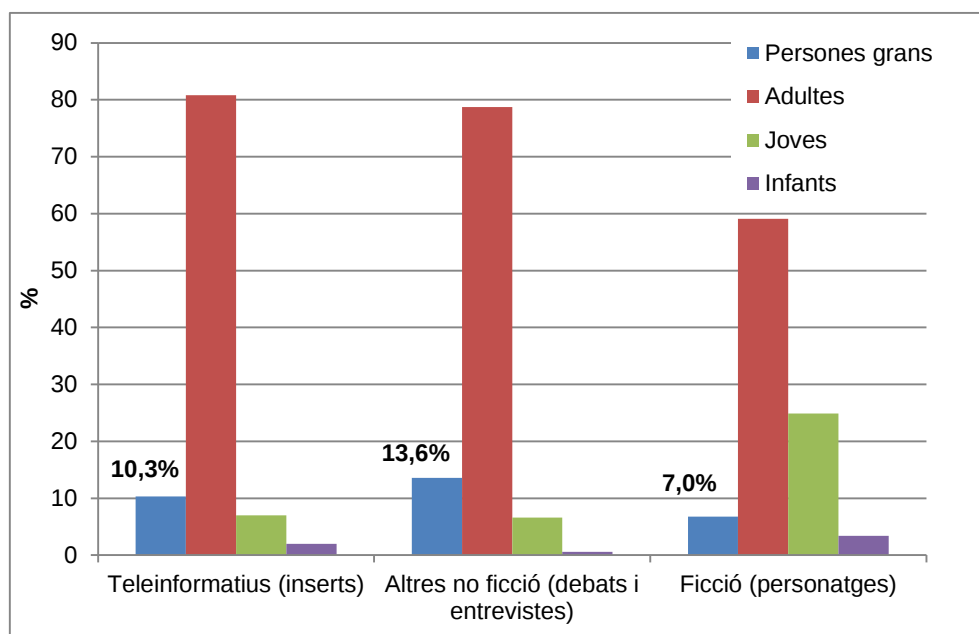
5.2 Dades demogràfiques de Catalunya

Les dades demogràfiques de Catalunya aporten elements de referència al resultat d'aquest estudi, sense que en cap cas no se n'hagi d'inferir una relació directa entre la presència a la televisió i l'estructura de la població. Així, segons dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya sobre el padró municipal, en data 31 de desembre de 2012, les persones a partir de 65 anys suposaven el 17,4% de la població, el 57,5% de les quals eren dones. Pel que fa a les persones immigrades, el padró xifra en el 4,3% de les persones grans la proporció de persones nascudes fora de l'Estat. Aquesta xifra és d'un 17,7% per al conjunt de la població catalana.

5.3 La presència de les persones grans a la televisió

Les persones grans tenen una presència en pantalla diferent segons la tipologia de la programació: la més alta correspon a les intervencions en debats i entrevistes, un 13,6%; en teleinformatius, suposa el 10,3% del nombre d'inserts i el 10,5% de temps de paraula. Els personatges en la programació de ficció presenten la xifra més baixa, un 7,0%.

Figura 40. Presència de les persones grans en la programació

Val a dir que, pel que fa a la ficció, la dada de presència es complementa amb el grau de protagonisme dels personatges, que té una incidència qualitativa en la percepció de les persones grans. Així, la importància de les persones grans en la ficció disminueix en la mesura que **la proporció de personatges principals (un 12,0% de les persones grans) és inferior a la proporció de totes les edats (16,2%)**. En la mateixa direcció, els personatges secundaris no protagonistes del grup de persones grans, aquells amb menys importància d'entre els indexats, són més nombrosos en termes relatius (un 80% dels personatges) que per al conjunt dels personatges de totes les edats (un 61,1%).

L'estudi mostra, per al conjunt de les dades, la centralitat del grup d'edat de persones adultes en els tres grups de programació: entorn del 80% dels inserts en teleinformatius i en debats i entrevistes, i el 59,1% a la ficció. Així, el predomini quantitatiu de les persones adultes tindria relació amb la seva condició d'actius

laboralment. Que aquesta hegemonia sigui més elevada en els espais de no-ficció (en la seva majoria, amb continguts informatius) que en els de ficció (en els quals també té espai l'esfera privada dels personatges), refermaria aquesta idea.

5.4 Sexe

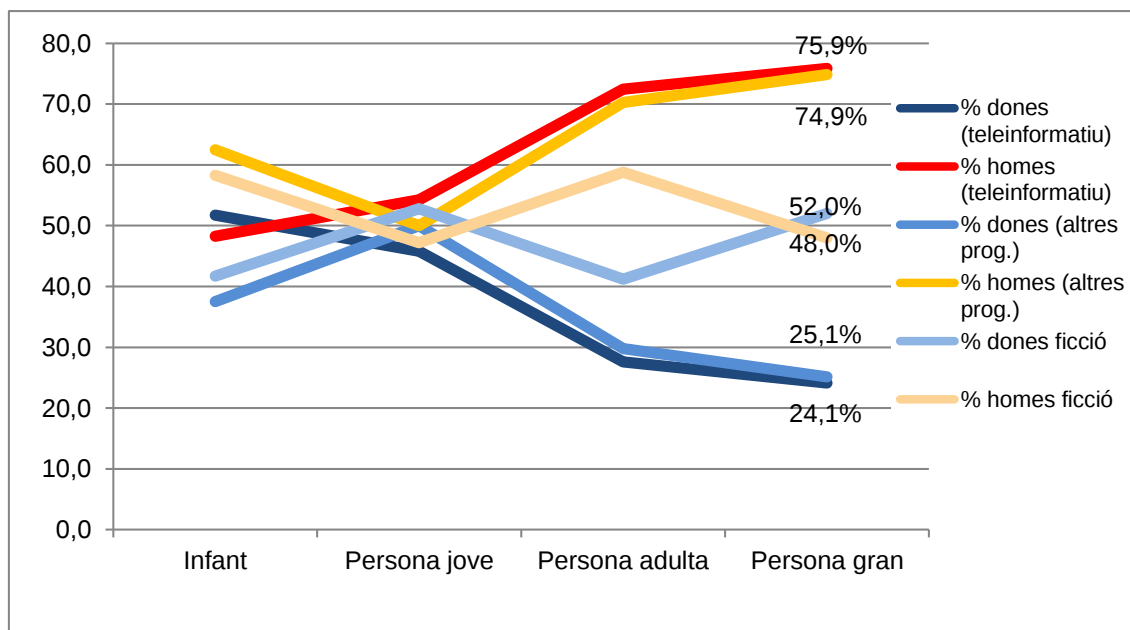
La presència de les dones grans és inferior a la dels homes grans en les tipologies de programació de no-ficció analitzades (el 24,1% dels inserts en els teletinformatius i el 25,1% de les intervencions en debats i entrevistes), **però és superior en els espais de ficció** (52,0%)

A més, **en els espais de no-ficció existeix una relació entre edat i sexe: la presència de les dones disminueix amb l'edat**. Així, es passa de situacions properes a la paritat en el grup de persones joves a proporcions creixentment desiguals a favor dels homes entre les persones adultes (entorn del 70%-30%) i entre les persones grans (entorn del 75%-25%).

Per contra, la ficció mostra, en relació amb la variable sexe, uns trets completament diferents. La franja de personatges que representen persones grans tendeix a la paritat (52% de dones i 48% d'homes), de manera més acusada que en el conjunt de les edats (on el 44,5% dels personatges són dones) i no amplia, sinó que redueix, la bretxa respecte de les persones adultes.

Una possible interpretació d'aquesta divergència tindria relació amb l'objecte de cada grup de programes: mentre que els espais de no-ficció analitzats majoritàriament tenen una funció de mostrar una representació de la realitat que té a veure amb la visibilitat social de les persones que hi apareixen (i, en aquest àmbit, les persones grans de sexe femení hi tenen un paper menys visible), la ficció, que en la mostra és preferentment de proximitat, tendeix a recrear els espais socials, però també personals i familiars dels personatges (i és per això que el paper de les dones i els homes grans s'igualava quantitativament).

Figura 41. Relació entre sexe i edat en totes les tipologies

La durada mitjana dels inserts en els teleinformatius també aporta algunes informacions significatives respecte de la presència de les persones grans. Així, mentre la durada en infants i en persones joves és molt similar per a tots dos sexes i lleugerament inferior per a les persones adultes, **en el grup de persones grans, les dones disposen d'un temps molt inferior: 9,5 segons davant de 15,5 segons dels homes grans.**

Hi ha dues causes que poden explicar-ho i que tenen relació amb el rol observat de les dones grans en els teleinformatius: en primer lloc, cap dona gran no té un rol com a actor polític en la mostra estudiada (i la durada mitjana dels inserts dels actors polítics és superior a la dels actors no polítics); en segon lloc, la immensa majoria de dones grans (un 86,4% dels inserts) apareixen com a actors ocasionals des d'un àmbit personal, com a *altres actors* (i la durada mitjana dels inserts d'aquesta agrupació és inferior a la mitjana).

5.5 Origen percebut i procedència

El reflex a la pantalla de la diversitat d'origen i de procedència de la població catalana s'ha analitzat mitjançant dos indicadors independents: l'*origen percebut*, que analitza com es veuen les persones que apareixen en pantalla en relació amb els trets físics, independentment del seu origen real o de la seva condició de persona immigrada o no; i la *procedència*, que considera la condició o no de persona immigrada i en determina, sempre que es pugui, l'origen geogràfic.

L'estudi mostra un tret comú a aquestes dues variables: **la presència de persones grans percebudes com a no blanques i la presència de persones grans immigrades és inferior al valor que pren aquesta variable per al conjunt de totes les edats.**

La presència de **persones grans percebudes com a no blanques se situa entorn de l'1%** tant pel que fa a inserts en els teleinformatius (3, un 0,7% del total d'inserts de persones grans) com a intervencions en debats i entrevistes (4, un 1,1%). Per al conjunt de totes les edats, la xifra és superior: un 2,7% en ambdues categories.

La ficció no inclou cap persona gran (protagonista o secundari) diferent de les percebudes com a blanques.

La presència de persones grans immigrades també és inferior a la del conjunt de la mostra: un únic insert (0,2%, davant del 3,6% de totes les edats) en teleinformatius i dotze intervencions (3,3%, davant del 4,7% de totes les edats) en debats i entrevistes. En ficció no hi apareix cap persona gran immigrada (un 2,5% dels personatges ho són).

La presència de persones grans immigrades en una proporció inferior al conjunt de totes les edats té una correlació amb l'estructura d'edats real de la immigració a Catalunya: segons el padró municipal del 2012, les persones immigrades (nascudes a l'estranger) de 65 anys i més suposen el 4,3% de la població d'aquesta franja d'edat. No obstant això, cal tenir en compte que la presència en els espais informatius de persones immigrades de totes les edats també és molt inferior a la que presenta la societat catalana (un 17,7% de les persones inscrites al padró municipal).

Pel que fa a l'origen de les persones grans immigrades, l'únic insert dels teleinformatius pertany a una persona de l'Europa comunitària dels 15. Pel que fa a les entrevistes i els debats, la majoria (sis) són de persones originàries de l'Amèrica Llatina, quatre són de l'Europa comunitària dels 15, una de l'Àfrica sud-sahariana i una altra de l'Àsia (Filipines).

5.6 Diversitat funcional

La presència de persones grans amb alguna discapacitat és inferior al conjunt de la mostra en teleinformatius i en debats i entrevistes (un 0,7% de totes les edats en totes dues tipologies): no hi ha cap persona gran amb discapacitat que tingui un insert en els teleinformatius i es registra una intervenció d'una persona amb discapacitat física (0,3% de les persones grans) en debats i entrevistes. Cal, però, no identificar la intervenció de persones grans amb discapacitat amb la presència d'informació sobre la problemàtica de la diversitat funcional, atès que s'ha constatat l'emissió d'ítems informatius sobre aquest tema, tot i que sense la intervenció de persones amb discapacitat.

Pel que fa a la ficció, un dels 25 personatges que representen una edat de 65 anys o superior (el 4%, per sobre de la mitjana per a totes les edats, que és de l'1,4%) presenta una discapacitat psíquica.

5.7 El rol de les persones grans en la programació de no-ficció (teleinformatius i debats i entrevistes)

El rol de les persones que intervenen en la programació analitzada s'ha classificat, en primera instància, en dos grans grups, en funció de si es tracta d'un rol polític (entès com el desenvolupat en representació d'una institució de govern o de l'Administració pública o d'un partit polític) o d'un rol social (o no polític en el sentit descrit anteriorment).

Així, l'estudi posa de manifest que en la programació de no-ficció (inserts en teleinformatius i intervencions en debats i entrevistes), **les persones grans apareixen molt majoritàriament desenvolupant un rol social (*actors socials*)**: el 72,1% dels inserts i el 94,5% de les intervencions en debats i entrevistes. En ambdues tipologies de programació, les persones grans presenten una proporció d'actors socials més elevada (i, per tant, d'actors polítics més baixa) que per al conjunt de la mostra.

Un examen més detallat de la naturalesa dels rols socials que desenvolupen mostra que, en termes generals, **les persones grans apareixen en la no-ficció vinculades a l'esfera personal (*altres actors*), al món de la cultura (*actors culturals*) i al món econòmic (*actors econòmics*)**. Les dades, però, són diferents entre els dos formats de programació de no-ficció analitzats. Així, mentre que els inserts en teleinformatius responen majoritàriament (61,7%) a una intervenció de les persones grans com a *altres actors*, és a dir, com a actors ocasionals des de l'àmbit personal, els *actors culturals* suposen la principal intervenció (38,2%) de les persones grans en debats i entrevistes.

Un altre tret comú a la programació de no-ficció és que les persones grans desenvolupen, en conjunt, un nombre més reduït de papers que per a totes les edats (onze agrupacions respecte de catorze).

Les dones i els homes grans desenvolupen rols diferents en els espais de no-ficció analitzats, una diferència que es fa més palesa en els teleinformatius. En primer lloc, s'observa que cap dona gran no té temps de paraula en relació amb un rol polític en els teleinformatius presents a la mostra. En segon lloc, la gran majoria de les dones grans en els teleinformatius (el 86,4% dels inserts) apareixen com a actors ocasionals des del seu àmbit personal.

Finalment, s'ha aprofundit en el paper que tenen les persones grans dins d'aquest àmbit personal, que s'ha classificat com a *altres actors*. L'anàlisi de les intervencions que les persones grans (en teleinformatius i en debats i entrevistes) realitzen des del seu àmbit personal (agrupació *altres*) mostra algunes característiques.

En primer lloc, destaca la **presència de les persones grans com a persones que exerceixen els seus drets ciutadans** (gairebé un 10% del total d'inserts de persones grans i un 4,4% de les intervencions en debats i entrevistes). A més, en aquest rol, les dones grans són majoritàries respecte dels homes en els teleinformatius.

En segon lloc, és notable la presència d'altres rols relatius a aquest àmbit personal: persones jubilades, persones que apareixen com a antigues professionals, etc. Significa entorn del 9% del total d'inserts i de les intervencions en debats i entrevistes de persones grans.

Finalment, l'estudi proporciona informació sobre els temes en relació amb els quals intervenen les persones grans en els teleinformatius. En aquest sentit, **els principals temes en què hi ha persones grans amb temps de paraula coincideixen, en termes generals, amb els de la totalitat de les edats**. Així, les persones grans dediquen el seu temps de paraula a *economia i negocis* (25,7%), *societat* (21,3%) i *crònica política* (15,1%).

Figura 42. El rol de les persones grans als teletinformatius (els percentatges es refereixen al 100% de les persones grans)

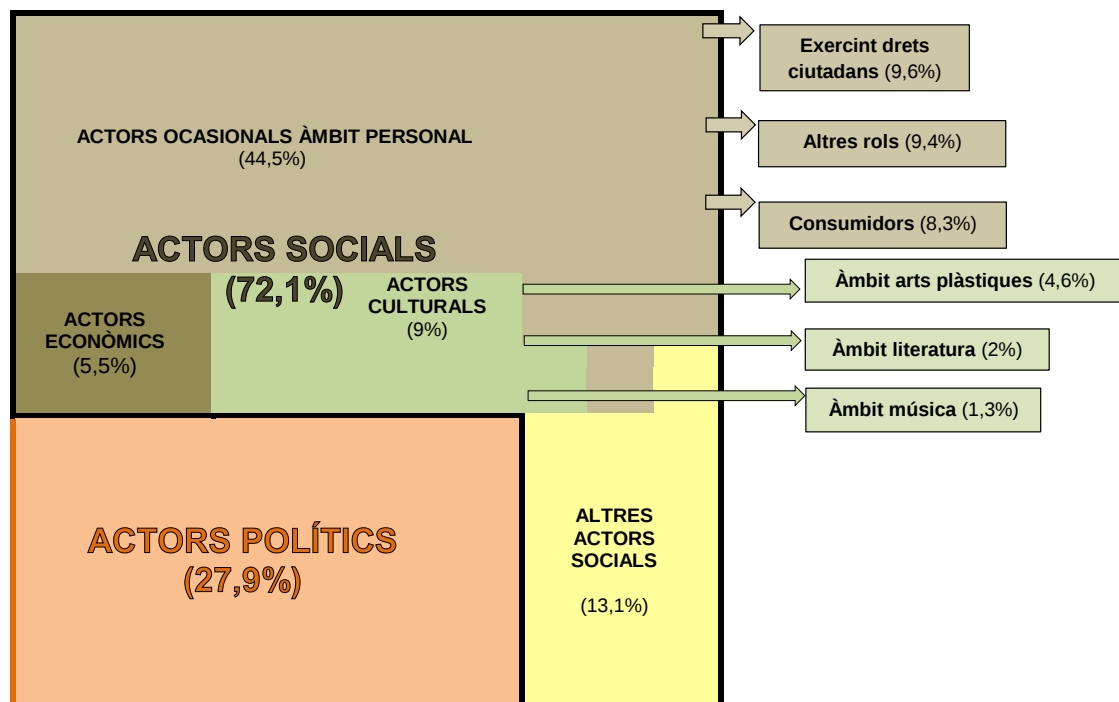
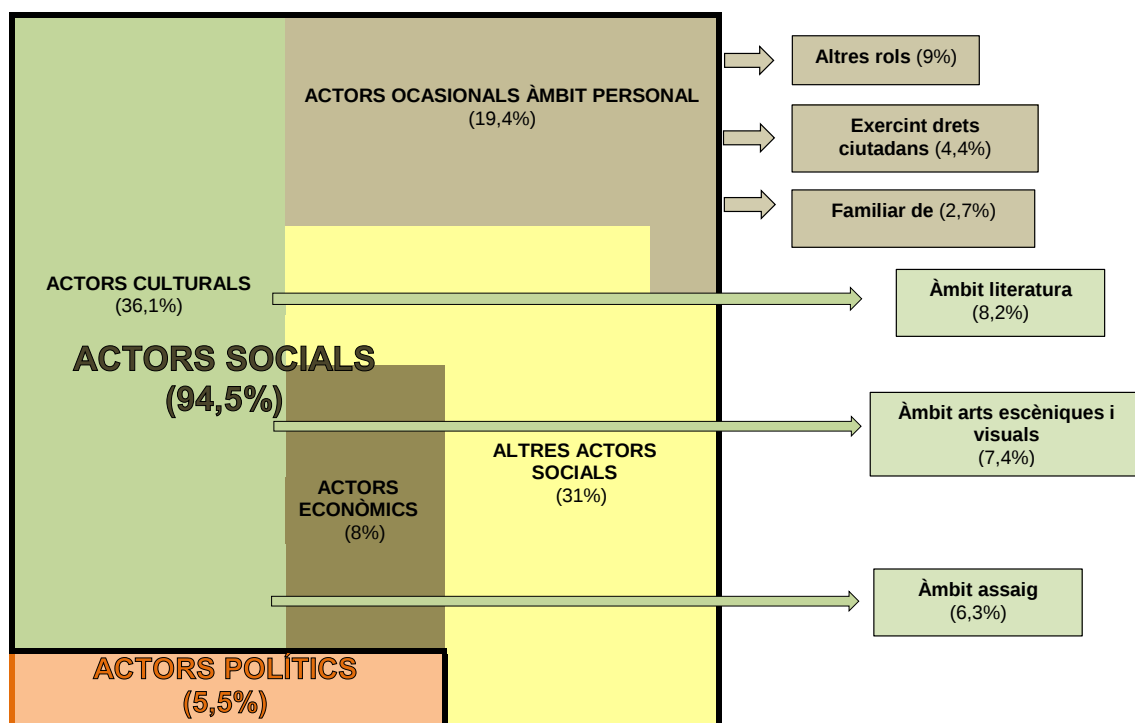

Figura 43. El rol de les persones grans als debats i a les entrevistes (els percentatges es refereixen al 100% de les persones grans)

5.8 El rol de les persones grans en la programació de ficció

La programació de ficció presenta uns trets particulars pel que fa a l'anàlisi del rol social dels personatges.

Així, **tres quartes parts dels personatges a partir dels 65 anys tenen un rol relacionat, en el relat, amb l'esfera personal** i el paper que tenen en la trama es deu, en el 60% de personatges, a la seva **condició de *persones jubilades o de familiars* d'altres personatges**.

Pel que fa a la ficció, s'han considerat, també, altres trets que ajuden a configurar el dibuix dels personatges: l'orientació sexual (sempre que el relat ho expliciti) i la presència de malalties i de problemàtiques socials dels personatges.

Quant a l'orientació sexual, en tots els casos en què el relat ho mostra (el 68% de les persones grans), **la persona gran és heterosexual**. No apareixen opcions diferents que sí ho fan per a totes les edats, en què l'homosexualitat significa el 3,6% dels personatges i la bisexualitat, el 0,6%.

Els personatges d'aquesta edat **registren una proporció de malaltia superior a la mitjana** de totes les edats: en un de cada quatre (sis personatges), la malaltia forma part de la seva definició com a personatge i l'Alzheimer és l'afecció amb més presència (tres casos).

Finalment, **un personatge que es representa com a persona gran (el 4%) apareix com el subjecte d'una problemàtica social**, un episodi d'assetjament immobiliari. Aquesta proporció és inferior a la de totes les edats (9,2%).

Les característiques dels personatges principals que apareixen com a persones grans en els espais de ficció tenen una incidència superior en la representació d'aquest col·lectiu, en la mesura que es tracta d'elements determinants en l'estructura de l'obra. És per això que és rellevant determinar quins en són els trets principals.

Així, 3 dels 25 personatges de ficció definits com a persones grans són **personatges principals** i es caracteritzen per **ser homes** (dos dels tres), aparèixer sota la condició

de **familiar d'un altre personatge principal** (dos dels tres) i ser **heterosexuals** (en els dos casos en què es fa explícit). Tots són persones percebudes com a **blanques i no immigrades i no presenten cap discapacitat, malaltia ni problemàtica social**. Són, d'altra banda, característiques coincidents, en termes generals, amb les del conjunt de totes les persones grans.

Figura 44. La imatge de les persones grans. Trets principals

